

38/63

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1924. évi április hó 24-én
Nagykárolyban tartott**

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA:

PAPP JÓZSEF

LELKÉSZI JEGYZŐ.

~~~~~
RÓTH ÉS KOMÁROMY KÖNYVNYOMDÁJA CAREII-MARI

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1924. évi április hó 24-én
Nagykárolyban tartott**

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA :
PAPP JÓZSEF
LELKÉSZI JEGYZŐ.

RÓTH ÉS KOMÁROMY KÖNYVNYOMDÁJA CAREIL-MARI

Jegyzőkönyv.

**Felvétetett Nagykárolyban, 1924. évi április hó
24-én a nagykárolyi református egyházmegye
tavaszi rendes közgyűlésén.**

Elnökök: Havas Gyula esperes és Dr. Nagy Sándor gondnok.
Jegyzők: Papp József lelkészi és Néma Gusztáv világi jegyző.

Jelen voltak :

Takács Ferenc, M. Szabó Miklós, Rácz Elek, Papp József lelkészi,
Kacsó Károly, Sz. Gáspár Pál és Néma Gusztáv világi tanácsbírák.
Dr. Kölcsey Ferencz egyházmegyei ügyész.

Egyházak képviselői :

L e l k é s z e k :

Bere :	Tukacs László
Börvely :	Havas Gyula
Csomaköz :	Tárczy Géza
Dobra :	Szabó István
Domahida :	Szabó Lajos
Erdengeleg :	—
Érendréd :	—
Érkörtlélyes :	Kovács Lajos
Gencs :	Papp József
Géres :	Ujlaki Miklós
Iriny :	Veres Imre
Kaplony :	Lovász Béla
Királydaróc :	M. Szabó Miklós
Kismajtény :	Rácz Elek
Szentmiklós :	—
Nagykároly :	Gönczy Sándor
Szaniszló :	Takács Ferencz

Világiak :

—
—
—
—
—
—
—
Vörös Pál
—
—
—
Kircses János
—
—
—

Tanítóképviselek :

Bartha István és Török Bernát.

1. sz. XC.-ik zsoltár első versének eléneklése után Esperes ur következő imádságának :

»Kegyelmes Istenünk, Atyánk a Jézusban! Mindenekre kiterjed a Te hatalmad, dicsőségedről szól menny és föld Te vagy ura, tentartója a teremtettségnek. Te vezérel a boldogság felé vezető ösvényen s Te adsz csendes pihenést a hü munkában elfáradt embernek.

Te feléd száll hálánk az imádság szárnyain azokért a jókért, miket Tőled vettünk, melyek birtokában szépnek éreztük az életet, boldogság töltötte el sziveinket. Hálát adunk, hogy e kinteljes, nehéz időkben nem engedtéél végkép elveszni, de nyújtottál erőt a keresztek hordozásához, élesztéd szívünkben a reménységet a Te megtartásodban s a számunkra eltett jobb jövőben.

Mivé lettünk volna Atyánk, ha Te velünk nem vagy?! Mely nép lett volna erős megküzdeni a gyűlöletnek, rosszakaratnak, elpusztításunkra törekvésnek azzal az árrával, mely ellenünk támadt, ha Te velünk nem vagy s gátat nem vetsz a tenyegető veszélynek?! Te voltál nekünk Atyánk eleitől fogva, Tied legyen a hála jószágodért.

Óh Atyánk! ne vond meg tőlünk ezutánra se kegyelmedet s ha utunk még továbbra is a halállal tenyegető meredek szirtek ösvényén halad, ha a megpróbáltatás napjai még ma sem teltek be, ha továbbra is éreznünk kell a hatalom vesszőcsapásait, ha még most sem akar feltetszeni gyászbaborult éltünk egén a megértés, az embertestvériség hajnala, ha még továbbra is hunnyázkodnunk, alázkodnunk, koldus módra kéregetnünk kell a mi igazainkért, állj mellettünk támogató szentlelkeddel, hogy a Te szabadtásodban vetett hitet kétség ne váltsa fel szívünkben, hogy a vértanuk hitével s erejével hordozzuk a súlyos keresztet s csüggedetlen reménységgel dolgozzunk a Te országod építésén, melynek el kell jönnie, ha a pokol minden szörnye vet is gátló akadályt utjába.

Atyánk! ki az apákról gondot viseltél, ne rekeszd ki kegyelmedből a fiaikat sem Te, ki a feltámadást elhozta az ujló természetben, költsd életre a mi halódó lelkünket is. És amiért any nyit sóhajtoztunk ébren s álmainkban, amiért annyit könyörögtünk szent orczád előtt, hozd el közénk a megértés, az igazi béke olajágát, hogy lehessünk ismét a Te édes gyermekeid, kiket nem hagysz magukra sem most, sem az örökkévalóságban. Amen.»

s Gondnok ur itt közölt beszédének :

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés !

»Soha felül nem mulható evolúciója az emberiség történelmének az az eszmeáramlat, mely a keresztyénség világra születését és annak terjedését tette lehetővé. Krisztus által történt kijelentése a legideálisabban mašas horizontot uraló Isteni tannak, ráve-

titve a gazdasági válságok alatt nyögő emberiség életutjára: adták meg a világ újjászületésének azt a biztos fundamentumát, melynél tökéletesebbet az eltelt két ezer év nem tudott és hitünk szerint még anynyi ezután eljövendő sem tudhat produkálni soha.

A törpe embernek azonban két ezredév még nem volt elegendő annak a gyakorlati életbe való teljes átültetésére. Szemlencséje még ma sem képes fellogni az abból kilövelő éltető nap sugarak örömet olyan egészében, hogy teljes mértékben csak az ideált keresse, szabaduljon az anyagiság, a földhöz kötöttség min dennapi vad áradatától.

Pedig amilyen lenségesen szép, ép olyan puritán egyszerű ez az örök tan. Egy szó annak egész eszmei és tárgyi tartalma. Szeretet. Ez az allája és omegája hitünknek.

Talán mert olyan egyszerű, s talán mert olyan kézentekvő: azért nem hatotta át még egész valójában az embert.

A történelem tanítja, hogy mennyire meg nem értették, legalább is hogy mennyire félre értették. A történelem tanítja, hogy a szent eszme öntudatlan jelszó lett sokszor, melynek nevében egymást gyűlölték, öldökölték, vagyonukból, hazájukból egymást kiforgatták a népek.

E maig meg nem értés reánk szakadt átka kisebbségi sorsunk nehéz keresztje a történelem rendelte mostani hazánkban, annak minden keserű utóizével.

E maig meg nemértés tünete hiveink nagy tömegének ideges nem törődése anyaszentegyházunk ügyeinek odaadó, áldozatos szolgálatával.

Kain átokként üli meg lelkünket e kettős teher ma Mintha segítő kezét nyújtott volna egymásnak e kettős látum, anyanyelvünknek, hitünknek lerombolására. Hitvallásos iskoláink létét veszélyezteti az államhatalom intézkedéseivel Ezeket, s vele hitünket állítja lebírhatalannak látszó nehéz helyzet elé az új vallásügyi törvényjavaslat. Mintegy ösztönözve ezzel csüggedt hiveinket a zászlók elhagyására, s a desertálásra.

Ezzel szemben hiveink a közöny könnyű köpenyét hordják vállakon, s érzéketlenek a segélykiáltásra.

Megtépett ruhákban, ezer sebtől vérezve, fél aléltan fekszik az út porában magyar református egyházunk itt Romániában.

Lehet-e, szabad-e tétlenül elmenni mellette és elnéznünk, hogy a szeretet nagy eszméjének ez az oltára összedőljön, s tajságunk, szent hitünk a romok alá kerüljön!

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Nagy részben magunk vagyunk az okai, hogy ide jutottunk. Az élő hitnek mindent lebíró ereje nem lobog eléggé. Eltelelve a régi kálvinista öntudat, kialvóban a tűz, pedig ha kialudt: megsemmisültünk.

Elő tehát a munkával azon a téren, ahol ma még nem idegeskedik az állami omnipotentia.

Vessük rá magunkat az elhanyagolt belmissió ápolására. Milyen nagy a tér, mennyi a munka alkalom. Mennyire sok a gabona és mennyire kevés az arató!

Ébredjünk fel, amig nem lesz késő!

Félre a kicsinyhitűséggel, álljunk sarkunkra mind, legyünk apostolok anyanyelvünk, hitünk védelmében Hívjuk életre minden hívőnk lelkében a régi önérzetes, tudatos kálvinista erélyt, s így felvértezve, irgalmas samaritánusokként emeljük fel a porbaléltat.

Szeretném, ha mindezen jóakarásunknak külsőleg is kellő kifejezést adnánk. Gyűléseinket emeljük ki az adminisztrációs együttlét kereteiből az által, hogy kezdjük a jövőben isteni tisztelettel a templomban, s annak egyik tárgya legyen mindenkor egy, a belmisszió köréből vett szabad előadás-lelkészeink részéről

Hasson át édes mindnyájunkat a nagy cél teljes átérzése, s adott helyzetünknek levonva következményeit, igyekezzünk betölteni örüllő kötelességünket a Krisztus által nyert szeretet nevében

Az utolsó gyűlésünk óta eltelt idő eseményei sokszorosan figyelmeztetnek e kötelességünkre, adja Isten, hogy legyünk megértők.

Szivemből üdvözölve a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés alkotó tagjait, mai gyűlésünket van szerencsém megnyitni». elhangzása után

Elnökség egyházmegyénk 1924. évi április hó 24. napjának délelőtti 10 órájára Nagykárolyba összehívott közgyűlését megnyitottnak nyilvánította.

2. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízóleveleiket beadván, igazoltattak, s közgyűlés a fenti tagokkal megalakul.

3. sz. Dr. Falussy Árpád tanácsbíró és Csutoros Albert érendrédi lelkész a gyűlésről elháríthatatlan akadály miatt történt távolmaradásukat bejelentvén

tudomásul szolgál.

4. sz. Közgyűlésünk — lelkészi jegyző indítványára, — egyhangu lelkesedéssel elhatározza, hogy nagytiszteletű Szabolcska Mihály. esperes lelkész urat, az ő kettős jubileuma alkalmából jegyzőkönyvi kivonat kapcsán következő szavakkal üdvözli:

»Nagykárolyi református egyházmegyénk közgyűlésének egyeteme, midőn szíves készséggel és szeretettel csatlakozik a tisztelők ama nagyszámu seregéhez, amely Nagytiszteletűségedet 25 éves temesvári lelkészi és 40 éves írói jubileuma alkalmából jókívánságaival elhalmozta: egyuttal kéri a Mindenhatót, hogy édes büszkeségünket, dicsekedésünket: Szabolcska Mihályt — református anvaszentegyházunk és magyar nemzetünk hasznára, boldogítására sokáig, nagyon sokáig éltesse «

5. sz. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

Nagytsztelelű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Legutóbbi egyházmegyei közgyűlésünk óta épen egy esztendő telt el. Az idő tengerében semmi, de nekünk a várakozás, kétség, remény között, egy örökkévalóság. Elmult egy éve a kolozsvári konferenciának is, melyen Ionescu vezérigazgató ugyan fogadkozott, hogy ha vissza csináljuk mindazt, mit eddig építünk, megnyerjük a miniszter jóváhagyását kerületünk megalakításához. Elkövettük a vivisectiót, tabula rázát csináltunk s kerületünk ügye egy lépéssel sem haladt előre. Kétszáznegyvenezer magyar református tengődik, él napról-napra, mint az utszél bokra, melyre senkinek sincs gondja, melyet a forgószéltől kezdve ember, állat, tör, vág büntetlenül. Nem szól mihozzánk senki, nem kérdeznek mitőlünk semmit. Mintha nem is lennénk a világon, határoznak felőlünk, rendelkeznek velünk, hirünk, tudtunk nélkül. Iskoláinkat bezárják, kedvezőbb esetben megvonják tőlük a nyilvánossági jogot. Rendszerint indokolás nélkül. Ha mégis nagy kegyesen indokoláshoz is folyamodnak, a lehetetlenséggel határos ürügyekké válnak azok, a melyekből világosan kitetszik a cél, egyházi iskoláinknak megsemmisítése. Mi más az, ha új iskolát nem engednek létesíteni, a meglevőket meg nem engedik élni? Ha aztán ezen minden kulturát, humanitást megszegyenítő, a lelkünket, szívünket vérig sértő eljárás felett fel fel jajdulunk, kéznél van a középkori bélyegző vas: irredenták, el kell bánni velök! Ha nem lettek volna fajunk, vallásunk életében Kollonicsok, gyász évtizedek, kétségbe kellene esnünk, hogy itt a vég, a fejsze a fának a gyökerére vettetett, letűnőben van fajunk, protestántizmusunk. De láttunk mi már más szeleket is. Az elnyomás kalapácsával verték acéllá a multban is a magyar erejét és összetartását, melyen aztán rendszerint megtört a hatalom minden elnyomási törekvése. Ma sem lehet másképen. Tudatára kell ébrednünk jogaink és kötelességeinknek s minden erőnket fel kell használnunk amazok megszerzése s érvényesítésére, emezeknek hűséges betöltésére. Elvégre is fel kell ébredni hatalmi mámorából az állam vezetésére hivatottnak s meg kell érteniök, hogy élni csak úgy lehet, ha mást is élni hagyunk. Lehet hogy az ébredés nem történik meg a közel jövőben, lehet, még nagyon sok keserűséget, kigunyoltatást, bántalmat el kell szenvednünk addig, míg emberi jogainkat akadály nélkül gyakorolhatjuk a román imperium keretében, mindegy, azért csüggednünk nem szabad. Templomainkban hadd szálljon az ima az eget urához, helyzetünk javulásáért, künn az életben pedig ama másik imádság, a becsületes munka legyen állandó törekvésünk. Ne feledjük, mindig segítségül volt nekünk az Úr!

Lehetetlen volt Nagytsztelelű és Méltóságos egyházmegyei közgyűlés jelen helyzetünknek fenti vázlatát nem adnom. Hiszen mindnyájunkat a legközelebbiről érint s fontosabb törekvésünk nem lehet, mint annak szanálása. És ez egyszersmind magyarázatául szolgál annak, miért nem oly fényes az a kép, melyet kanonika

vizitációs jegyzőkönyveink alapján egyházmegyénk állapotáról felmutatni óhajtók.

A kanonika vizitációt 1923 május havában tartottam meg, az első körben Tárczy Géza; a másodikban M. Szabó Miklós, a harmadikban Gönczy Sándor lelkész urak társaságában. A géresi egyház megvizsgálásában Dr. Nagy Sándor gondnok ur Önagysága is részt vett. A jegyzőkönyvek eredményét főbb vonásokban a következőkben ismertetem.

I. Az egyházközség belélete:

1. Az istentiszteletek ünnepeken és vasárnapokon délelőtt és délután rendszeresen megtartatnak predikáció, illetve biblia vagy kátémagyarázattal. A legtöbb helyen hétköznapi is tartatik istentisztelet könyörgéssel, de adventben és böjtben bibliamagyarázattal is. 2. Konfirmációra a lelkészek készítik elő a növendékeket. Számuk ezévből 300 volt. 3. A hivek elég buzgósággal látogatják a templomot, az előbbi évekhez viszonyítva haladás észlelhető. 4. Az urvacsorával élők száma megteveli az átlagnak. 5. Szektáriusok, telekezetnélküliek nincsenek. 6. A vegyes házasságok közül javunkra egyezett egy pár, kárunkra szintén egy pár. 7. Egyházi szertartásainkat hiveink nem mellőzték. 9. Az egyház és iskola javára 133510 84 lelt, más jótékony célra 5157 92 lelt adakoztak hiveink. 14. A hitélet erősítésére alig egy pár egyházban tartatott felolvasás, a ránk nehezedő ostrom állapot mindentélekvülekezést megmegnehezített, ha éppen végkép meg nem akadályozott. 15. Az egyházi énekkarok szervezése is a fenti okok miatt szünetel. A régen oly kedvelt, népies ujság járatása egyenesen megszűnt, éppen az ujság hiányában. Nem akar támadni egy megtevelő nép ujságunk, minő a Téli Ujság volt. A mai eféle irányu lapok nem arravalók. Aztán csodálatosan, mind a lelkészeket akarja tanítani gyöngestylus gyakorlataival. A népnek magas és érdektelen, a lelkészeknek alacsony szintű. Ajánlom, írjon fel egyh. m. közgyűlésünk az egyh. kerülethez egy igazi népies lap megteremtése tárgyában, melynek szerkesztői egy népünknek való magyar református naptárt is adnának évenként. Ezzel lehetne előbb vinnünk azt a sokat emlegetett belmissziót.

II. A egyházközség külélete, szervezése és vagyona.

17. A presbytériumok szabályszerűen vannak szervezve. 23. Anyakönyvek, jegyzőkönyvek, posta, iktatókönyvek pontosan vezetnek. 25. Levéltár van minden egyházban, de ez már sok kívánni valót hagy tenni. Éppen emiatt elrendeltem, hogy a t. évi kanonika vizitáció idejére minden egyház levéltára rendezve, utmutatóval ellátva legyen. 29. Az egyházközségek összes ingatlanai az egyházak nevében állanak. 30. Egyházaink tőkepénze s alapítványa 213.895 04 lei. 32. Az egyházközségek tartozásairól, az egyházgondnoki számadások eredményéről a számvevőszéki jelentés nyújt téjékoztatást. 36. Az egyházi mindennemű épületek általában elég jókarban vannak, de néhány egyházunkban már nem csak

javitást, hanem újonnan építést kívánnának. Sajnos az építkezés nagyon drága. De még a mai nehéz viszonyok között is 131.638.36 lei fordítottatott egyházi és iskolai épületek javítására. Új építkezés azonban nem történt. 38. Tűzkár ellen az egyházi épületek biztosítva vannak, de oly csekély összeg erejéig, hogy az a mai valutáris viszonyok között semmivel egyenlő. Ezuttal is kívánom felhívni az egyházak figyelmét, hogy saját érdekekben emeljék a biztosítás összegét. 42. Az egyház belhivatalnokai kívannak fizetve, hasonlóképp az állami adók is.

III. Az egyházközség iskola ügyei.

Egyházmegyénk 17 egyházából, 13 egyház tart fent iskolát. Krasznaszentmiklós, Királydaróc, Érdengeleg és Csomaközön állami iskolába járnak a növendékek, kivéve Csomaközt, honnan a berei református iskolába járnak. A másik három egyházban a lelkészek végzik a vallástanítást, a lehetőséghez mért sikerrel. A 13 iskolában 23 tanító működik. Működésök eredménye az egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint a következő: Börvely I—II. vegyesosztály elegendő, III—VI. leányosztály jeles, III—VI. fiúosztály kitűnő. Dobra I. vegyesosztály jeles, II—III. o. jó, III—VI. elegendő. Domahida jeles. Erendréd I—II. kitűnő, III—VI. kitűnő. Érkörtvélyes I—II. elégséges, III—VI. jeles. Gencs I—II. kitűnő, III—VI. jeles. Géres I—II. jeles, III—VI. jó. Iriny I—II, III—VI. kitűnők. Kaplonyban tanító ez évben nem volt, lelkész foglalkozott amenynyire ideje engedte a növendékekkel. Kismajtény I—VI. kitűnő. Nagykároly I—II. kitűnő, III—IV. tanító betegsége miatt nem volt megvizsgálható. Hasonlóképp nem volt megvizsgálható a berei iskola sem, mivel ottani tanító egyházhatósági ítélettel el van mozditva állásából s ennek dacára, a polgári hatóság pártfogása s védelme alatt működik. 49. A növendékek eléggé látogatják az iskolákat. 50. Iskoláink felszerelése megtelelő. Kisebb-nagyobb iskolai könyvtár mindenütt van. Amde ezt az újabb miniszteri rendelkezések vagy konfiskálták, vagy használaton kívül helyezték, úgy hogy e részben is hátrább vettettünk vagy egy emberöltővel. Nagy küzdelem volt a tankönyvek beszerzése körül. A régieket a miniszter kasszálta, az újabbban megjelent, s approbált hitvány kézikönyvek között válogatni nincs miben. Valamikor a nagyapáink állhattak azon a nivón, ahol ezek a könyvek talán megfelelők lettek volna. A tananyagot még a régi egyházkerületünk által készített beosztás szerint végeztették, a miniszter által kívánt módosításokkal, teljesen magyar nyelven tanítva minden tárgyat. Általában igyekeztünk mindent megtenni arra nézve, hogy iskoláinkat a sok mindentféle, könnyen kitalálható ürügyek alatt bezárni vagy más-kép büntetni ne lehessen. Keservesen ugyan, de felekezeti iskoláinkat eddig még sikerült megóvni annyira, hogy a tanítást, egy esetet kivéve, megszakítani nem voltunk kénytelenek.

IV. Az egyházi tisztviselőkről.

Az egyházi tisztviselők között sajnos sok egyházban nem tapasztalható az a harmónia, mely minden haladásnak és sikernek

elengedhetlen feltétele, melyre jelen szomorú viszonyaink között kétszeresen szükségünk volna. Az áldatlan kommunizmus tűnő, de végkép még el nem tűnt árnya ez. Tagadhatatlan, hogy az egyház ügyei iránti érdeklődés kezd ismét ébredezni a szívekben, de nem oly mértékben mint ahogy e rendkívüli viszonyok megkívánják. Nem akarja megérteni népünk, hogy a háború eredményeként oly óriási változás állott elő állami s egyházi életünkben, melyben ha erősen megvetett lábakkal nem állunk s minden erőnk megtesztelésével nem ragaszkodunk ősi egyházi s iskolai intézményeink fenntartásához, egyszerűen elpusztulunk. És ha élni akarunk, anyagi és szellemi erőink összetételével, mindenben segítenünk, támogatnunk kell egymást. Közelebbről előfordul az eset, hogy némely egyház hívei szívesen hoznak áldozatot saját egyházuk és iskoláik érdekében, de mihelyt arról van szó, hogy anyagiakban szegény, küzdő másik egyház segélyére siessenek, azonnal összeszorul markuk s ellelejtik az apostoli intést: egymás terhét hordozzátok. Nagy nehézséget okoz egyházi életünk konszolidálásánál az a körülmény, hogy kötött marsrutával dolgozhatunk. Egyházigazgatásunkban szervezetlenül, az állami hivatalos közegek részéről közönyös vagy épen ellenséges indulattal találkozva, nem fejthetünk ki olyan erőt, milyenre képesek volnánk s nem tehetjük meg mindazt, amit óhajtanánk s tudnánk is. Mennyi teendő vár reánk pl. a belmisszió terén?! Lehetetlen teljes odaadással munkálkodnunk, hiszen a Krisztus ama mondását alkalmazva, valahol kettenhárman összegyűltök az én nevemben, jelen vagyok köztetek, igaz ma is, de az is tény, hogy a rend képviselője is azonnal ott terem. Általában, nehéz, küzdelmes életet élünk s úgy a pásztorok, mint a segítőtársaknak, presbytériumainknak nagy körültekintéssel s áldozatra elszántsággal kell teljesíteni tiszteiket.

Az áldozatkészségről képet nyújt a fennebb említett statisztikai adat, melyhez hozzájárul Királydaróc, Kaplony s Bere egyház-község részéről azon körülmény, hogy mindegyik egyház új harangokat szerzett be s több egyházban most van folyamatban az erre való törekvés.

A lelkészi és tanítói karban következő változások történtek:

1. Kaplonyi lelkész Ludmán Lajos és hegyközszentimrei lelkész Lovász Béla, a törvényes formák betartásával állást cseréltek s új állásaikat 1923. év okt. havában el is foglalták. Midőn sajnálattal emlékszünk meg Ludmán Lajos lelkésztársunk távozásáról, ugyanakkor szíves készséggel fogadjuk körünkbe Lovász Béla lelkészatyánkfíát, s mindkettőjük munkájára Isten áldását kérjük.

2. Tanítókká, illetve tanítónőkké választottak: Nagykárolyban Szendrei Rozália, Gencsen Varga Ilma, Dobrán Szabó Ilonka, Főrizs Mihály, Kaplonyban Benkő Bianka, Irinyben Koós Elek s neje Medgyesi Emilia, Börvelyben Virág Sándor, Királydarócson Kósa Károly. Kisérje munkásságukat az isteni áldókegyelem. Valamennyien elfoglalták állásukat, melyekben egyházmegyei közgyűlésünk utólagos jóváhagyásával megerősítették.

Egyházmegyénkből eltávozott tanítók: Dobráról Géder József, Balog József, Börvelyből, Erdey Gábor, Gencsről Rácz Ilonka, Nagykárolyból Vakarcs Ilonka, Irinyből Hajnal József és neje Szatmári Erzsébet.

Egy sajnálatos esetről kell megemlékezni, melyhez hasonló egyházi életünkben alig fordult elő eddigelé. Katona Zsigmond volt berei tanítót egyházmegyei és egyházkerületi bíróságunk berei tanítói állásából elmozdította. Ennek dacára nevezett egyén a polgári közigazgatási hatóság támogatásával eloglalva tartja a berei tanítói állást s az állam által megszabott fizetést kérlelhetlenül minden hóban behajtatja a berei egyházon. Ha van még igazság e földön: bizonyosan érvényt szerez bíróságaink ítéletének s Katona Zsigmondot renitenciájáért sorsa eléri, de mindenestre szomorú képet nyújt egy református tanítónak ekkora aberrációja.

Ez ügygyel kapcsolatban megemlítem, hogy a Hajnal József volt irinyi tanító elnöklete alatt működő tanítóegyesület legutóbbi gyűlésében, bizonyosan az elnöki meghívásra, Katona Zsigmond is részt vett, sőt nagyban buzdította a tanítói kart, hogy kövesse az ő példáját sorsának javítása végett. Lám övele sem egyházmegye, sem egyházkerület nem bír. S nem akadt egyetlen gyűléstag, tanító sem, aki visszautasította volna gonosz szándéku törekvését s kérdésbe tette volna, mi jogon vesz részt egy elmozdított tanító a nagykárolyi tanítóegyesület gyűlésén. A főindító Hajnal József elnök repatriált, nem vonható kérdőre, de itt maradtak a gyűlésen jelen levő tanítók, kikkel szemben módjában van közgyűlésünknek eljárásuk felett véleményét nyilvánítani. Minden törekvésünkkel a tanítóság anyagi helyzetének javításán munkálkodó egyházmegyénk ilyen eljárást meg nem érdemelt.

Egy kedves, telemelő, szívünk-lelkünk gyönyörrel eltöltő ünnepségről is emlékezhetem. Ez a gencsi reform. egyház templom-avatási ünnepélye. Tekintélyes összegbe kerülő renoválást végeztetett az egyház temploma és tornyán, mintegy megújítván azt. Az ünnepély fényét emelte Főtiszteletű Sulyok István püspök, Méltóságos Domahidy Elemér egyh. ker. főgondnok, Nagytiszteletű Csernák Béla egyh. ker. főjegyző, Nagyt. Konrád Géza püspöki titkár részvete. Egyházmegyénket gondnoktársam Nagyságos Nagy Sándor, s nagytiszteletű Rácz Elek, Csighy István, Tukacs László, Tárczy Géza, Gönczy Sándor, Szabó Lajos, Veres László lelkész-társaimmal és Kacsó Károly, Sz. Gáspár Pál világi tanácsbírákkal képviseltem. A templomban és templomon kívül is sikerült ünnepély dicséri a gencsi hittársaink vallásos buzgóságát, faj- és vendégszeretetét. A jelenvoltak a legkellemesebb emlékekkel távoztak a gyülekezetből, melynek buzgó, munkás lelkésze Nagyt. Papp József atyánkfia minden lehetőt megtesz a hitélet felvirágoztatására.

V. Népmozgalmi adatok.

Miután az adatok részletesen a III. számú mellékleten vannak kimutatva, itt csak annak kijelentésére szorítok, hogy született az egyházmegyében 509, meghalt 330 egyén, házasságot kötött

143 pár. Javunkra egyezett egy pár, kárunkra szintén 1 pár. Konfirmált 300. Áttért 4, kitért 2. Lélekszám szaporodás 176, fogyás 33. Összes lélekszám egyházmegyénkben 15488. E számon évek óta alig van valami változás

Az 1922 ik évi őszi s 1923 ik évi tavaszi egyh. megyei közgyűlésünk jegyzőkönyvét egy kötetben, 2500 lei értékben kinyomattuk mintegy 40 példányban. A példányokat egyházmegyénk egyházai, egyházmegyei tisztviselői karunk tagjai, egyházkerületi elnökség, a kerületi esperesi hivatalok között szétosztottuk.

F. év január havában, 11 és 18-ika között dolgaim Debreczenbe szölitottak. Ez alkalomból elmentem Nyirmegyesre is. Itt régi egyházmegyénk esperese, Nagvtiszteletű Tukacs Lajos lelkész urral, az elszakadt két csonka egyházmegyét közösen érdeklődő függő ügyekről tárgyaltam. Abban állapotunk meg, hogy a végleges likvidáció megejtése végett mindegyik egyházmegye küldjön ki egy-két tagból álló bizottságot, mely Nyirmegyesen valamely alkalmas időpontban megjelenván hajtsa végre a szomorú aktust. Ezuttal kérem a bizottsági tagok megválasztását elrendelni s a felhatalmazást részökre megadni.

Kiváló tiszteletem nyilvánításával vagyok:

Börvely, 1924. április 23.

Havas Gyula

esperes.

Közgyűlés

a) az esperesi jelentést tudomásul veszi, s az abban foglalt elnöki intézkedéseket határozatokká emeli;

b) felir az egyházkerülethez egy igazi népies lap megteremtése tárgyában, melynek szerkesztői egy népünknek való magyar református naptárt is adnának;

c) felhivja az egyházakat, hogy a biztosítás összegét saját érdekükben emeljék;

d) Lovász Béla kaplonyi lelkészt bekebelezi; Szendrei Rozália nagykárolyi, Varga Ilma gencsi, Szabó Ilonka, Fórizs Mihály dobrai, Benkő Bianka kaplonyi, Koós Elek, Koósné Medgyesi Emilia irinyi, Virág Sándor börvelyi, Kósa Károly királdaróci tanítókat, illetve tanítónőket állásaikban megerősíti és amennyiben még hivatali esküt nem tettek volna: ennek letevésére nevezetteket felhivja;

e) a berei tanítói állásról egyházmegyei és kerületi birói ítélettel elmozdított Katona Zsigmondnak a Nagykárolyi Tanítóegyesület közgyűlésén történt megjelenése és ottani sajnálatos szereplése miatt a Tanítóegyesületnek a gyűlésen jelen volt tagjaival szemben rosszalását tejezi ki;

f) Nagykárolyi két csonka egyházmegyét közösen érdeklő függő ügyeknek Nyirmegyesen végbemenő végleges likvidálására Esperes és Rácz Elek gyámpénztárnok urakat küldi ki;

g) Jótékonycélú adakozásokról, egyházi építkezésekre fordított költségekről, egyházi alapokról és tőkepenzekről: — és az iskolákról való kimutatásnak, valamint a népmozgalmi statisztikának közgyűlésünk jegyzőkönyvében való közzétételét elhatározza.

6. sz. Varga Ilma gencsi református tanítónő a hivatali esküt leteszi,

Elnökség — közgyűlésünk nevében — reá és működésére Isten gazdag áldását kéri.

7. sz. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés:

Számvevőszék

jelentése az 1922—1923-ik évi egyházgondnoki, egyházmagtári-bortári számadásokról és az 1923—1924-ik évi egyházi költség-előirányzatokról.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

1923. május hó 3-án tartott egyházmegyei közgyűlésünk a dobrai egyházat a magtári és bortári számadásnak, a géresi és a kismajtényi egyházat az egyházgondnoki, magtárgondnoki számadásoknak és az 1923-ik évi költségelőirányzat beküldésére kötelezte el. E kötelezettségnek mindhárom egyház eleget tett.

A megvizsgált számadások végeredménye a következő:

Dobra. Magtár állománya 1922. december hó 31-én:

540 Hl. 06 $\frac{1}{2}$ liter buza és 5668 Lei 25 bani.

Bortár állománya: 110 Hl. 50 l. bor és 2402 Lei 73 bani.

Géres. Egyházgondnoki számadás több tételei:

Bevétel: 12236 Lei 83 bani. Kiadás: 11930 Lei 81 bani.

Maradvány: 306 Lei 02 bani.

Magtárállománya: 45 véka buza.

Költségelőirányzat: 39363 L. 02 b. fedezet, 30106 L. szükséglet, 257 L. 02 b. maradvány.

Egyházfentartási alap: 15201 L. 37 b. Teher: 3250 L.

Tisztavagyonállapot: 210066 L. 25 b.

Kismajtény. Egyházgondnoki számadás főbb tételei:

Bevétel: 29717 L. 13 b. Kiadás: 26495 L. 78 b.

Maradvány: 3221 L. 35 b.

Magtárállománya: 29 köből 2 v. 25 l. buza. Pénz: 1248 Lei.

A megvizsgált számadásokat és költségelőirányzatot megerősítésre ajánljuk.

Ami az 1923-ik évi egyházgondnoki, magtári, bortári számadásokat és az 1924 re szóló költségelőirányzatokat illeti, örömmel jelenthetjük, hogy egyházmegyénk mind a 17 egyházközsége beküldte a számadásokat és a költségelőirányzatokat. Mindezeket tüzetesen megvizsgálván, a berei, börvelyi, csomaközi, dobrai,

domahidai, érdengelegi, érendrédi, érkörtvélyesi, gencsi, irinyi királydaróczi, kismajtényi, krasznaszentmiklósi, nagykárolyi, szaniszlói egyházak gondnokainak számadását és az egyházi költség-előirányzatokat megerősítésre ajánljuk.

Kaplonyi egyház gondnoki számadását számvevőszék csak a „Holland segély» mikénti elszámolása felől kért felvilágosítás után bírálhatja el; úgy szintén a költségelőirányzatot csak akkor ajánlhatja jólélekkel megerősítésre, ha azon a számvevőszék által kért helyesbítés keresztül lesz vive.

A géresi egyház gondnokának számadását sem lehet az egyház előjáróságától remélhető utbaigazítás nélkül megerősítés végett közgyűlésünk elé terjeszteni. Ugyanis az 1923 ik évi gondnoki napló első tételében 4966 L. 81 b. tulkiadás szerepel, holott az 1922 ik évi pénztári maradvány 306 L. 02 b. volt. 1923. július 1-én Kala Sándor volt gondnok 2847 L. 18 b. pénztári maradványt ad át az új gondnoknak s ennek naplójában kettő tétel alatt 2257 L. 08 b. van s így 590 L. 10 b. a pénztári napló bevételi rovatából hiányzik.

A krasznaszentmiklósi egyház gondnokának számadása 1340 L. 58 b. tulkiadást mutat ugyan, de mivel ez nem helytelen gazdálkodásnak az eredménye, hanem a nevezett egyház lelkészének jelentése szerint ennek az az oka, mert az eladott termények ára a pénztári napló lezárásáig, december 31-ig, teljes egészében nem folyt be: azért voltunk bátor javasolni a szentmiklósi számadás megerősítését.

Ezek után jól eső érzéssel mondhatjuk azt is, hogy a számadások és költségelőirányzatok elkészítésére — egy-két esettől eltekintve — több gond tordíttatván, — határozottan felette állanak azok az előző évek munkálatainak. Ha egyesek a számvevőszéknek a számadási iratokra tett jóakaratu megjegyzéseit jóakaratulag figyelembe veszik: remélhetőleg már a legközelebbi jövőben egyházmegyénk anyagi életének, hü képét tiszta tükörben szemléltethetjük.

Mielőtt jelentésünket betejeznők, kérjük, hogy egyházmegyei közgyűlésünk ismételten és nyomatékosan hívja fel az egyházakat az alapok szabályszerű kezelésére, azokról évenként pontos számadások készítésére, minden egyes alapnak nemcsak a törvény, szabályrendelet, hanem különösen a mostani nehéz viszonyok által szinte égetően parancsolt létesítésére és minél nagyobb mérvben való fejlesztésére, erősítésére: a dobrai, a géresi, a kaplonyi egyházakat, mint amelyek — nagy valószínűség szerint — a főhatóság engedélye nélkül, — alapjaikból kölcsönt vettek: kötelezze el az alapoknak lehetőség szerint még a folyó évben csonkítatlan visszaállítására.

És mivel többen fordultak számvevőszékhez számadási nyomtatványokért: ezeknek kisebb mennyiségben való nyomtatására felhatalmazást kérünk.

Ezek után szabad legyen javaslatunkat következőkben előterjeszteni:

Egyházmegyei közgyűlés

a) kötelezze el a géresi egyház előjáróit a számvevőszék által kért felvilágosító bizonylatok 15 napon belül számvevőszékhez küldésére:

c) a dobrai, géresi, kaplonyi egyházakat a megcsonkított alapoknak még a folyó évben való visszaállítására;

d) hatalmazza fel a számvevőszéket az egyházak által szükségelt nyomtatványok készíttetésére.

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával vagyunk a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek alázatos szolgálói:

Nagykárolyban, 1914. április hó 24 én.

Tukacs László

e. m. sz. sz. tag.

Kacsó Károly

e. m. sz. sz. tag.

Papp József

e. m. számvevőszéki elnök.

II.

Számvevőszéki jelentés.

Rácz Elek kismajtényi lelkész, egyházmegyei gyámintézeti és közigazgatási pénztáros 1922—1923 ik évi számadásait s költség-előirányzatait átvizsgálván, minden tételében helyesen vezetettnek találtuk s buzgó fáradozása kiemelésével a számadás kötelezettségei alól való felmentésre, számadását megerősítésre ajánljuk.

A számadások több vonásai:

1922-ik évről:

I. Gyámintézeti pénztár.

Napló bevétele: 3115 Lei, kiadás: 3115 Lei. Vagyoni állás 1922. december hó 31-én: 31873 Lei 92 b. Van a gyámintézetnek 8 gyámoltja.

Költségelőirányzat az 1923-ik évre 1200 Lei szükséglettel szemben 1200 Lei fedezetet tüntet fel.

2. Az országos református lelkészi nyug- és gyámintézet helyett fizetett járulékokról szóló elszámolás több tételei az 1922-ik évben:

Bevétel: 3953 Lei 46 bani

Kiadás: 2100   »   —

Maradvány: 1853 Lei 46 bani.

III. Közigazgatási pénztár.

Bevétel: 9272 Lei 03 bani

Kiadás: 8702 Lei 40 bani

Maradvány: 569 Lei 63 bani.

Költségelőirányzata az 1923 ik évre 10241 Lei 63 bani tedezet-
tel szemben 9770 Lei 95 bani szükségletet és így 470 Lei 68 bani
maradványt mutat fel.

1923-ik évről.

1. Gyámintézeti pénztár. Bevétel: 1224 Lei, kiadás: 1299 Lei
tulkiadás: 75 Lei. Vagyoni állás 1923. december 31 én: 10580 Lei,
Romániában; Magyarországon: 24804 kor 75 fillér.

Költségelőirányzata: Fedezet: 1360 Lei. Szükséglet: 1225 Lei.
Maradvány: 135 Lei.

1. Elszámolás az országos református lelkészi nyug- és gyám-
intézet helyett fizetett járulékokról az 1923-ik évben:

Bevétel: 5881 Lei 86 bani.

Kiadás: 2454 Lei 80 bani.

Maradvány: 3427 Lei 06 bani.

Költségvetés 1924-ik évre, főbb tételei:

Fedezet: 3427 Lei 06 bani.

Szükséglet: 2520 Lei — bani.

Maradvány: 907 Lei 06 bani.

2. Közigazgatási pénztár:

Bevétel: 8526 Lei — bani.

Kiadás: 7234 Lei 27 bani.

Maradvány: 1291 Lei 73 bani

Költségelőirányzat:

Fedezet: 10369 Lei 62 bani.

Szükséglet: 8592 Lei — bani.

Maradvány: 1777 Lei 62 bani.

Midőn úgy az egyházgondnoki számadások és költség-
előirányzatok, valamint Rácz Elek gyámintézeti és közigazgatási
pénztáros számadásait, s költségelőirányzatait mellékleteikkel
együtt egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében függelékül
kinyomatni javasoljuk:

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával maradtunk:

Nagykároly, 1924. április hó 24 én.

Tukacs László

e. m. sz. sz. tag.

Kacsó Károly

e. m. sz. sz. tag.

Papp József

e. m. sz. elnök.

Közgyűlés a számvevőszék jelentését tudomásul
veszi, s az abban foglalt javaslatokat határozatokká
emeli. Kaplony egyház gondnoki számadását és költség-
előirányzatát — a gyűlésen jelenlévő kaplonyi lelkész
felvilágosító szavai után, — szintén megerősíti.

Felhívja az egyházakat, hogy a birtokukban lévő
alapokról az alapítóleveleket készítsék el és megerősítés
végett terjesszék a legközelebbi egyházmegyei közgyű-
lés elé.

8. sz. Olvastattak a Nagykárolyi Református Egyházmegyei Tanítóegyesület 1923. évi szeptember hó 14-én Nagykárolyban tartott közgyűlése 5, 7, 10, 12, 13, 14. számú határozatai:

a) Tanítóegyesületi közgyűlés kéri a »Nagykárolyi ref. egyházmegyei tanítóegyesület« szervezetéről és ügykezeléséről szóló »Szabályrendelet« jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés a »Szabályrendelet«-et, mely 10 fejezetben, 34 §-ban szól a nagykárolyi ref. egyházmegyei tanítóegyesület szervezetéről és ügykezeléséről, a VI. ik fejezet 20. §-nak következő módosításával: »Rendes közgyűlés évenként egyszer, lehetőleg a tanév végén tartatik« — jóváhagyja, s a jóváhagyási záradékot reá vezetni elrendeli. Együttal Tanítóegyesület felhivatik, hogy a sokszorosított »Szabályrendelet« egy-egy példányát az egyházak levéltárai részére küldje meg.

b) Tanítóegyesület egy tanügyi lapnak a megrendelését kéri az iskolafentartó egyház pénztára terhére.

Egyházmegyei közgyűlés Tanítóegyesület kérését teljesíti és az egyház pénztára terhére minden egyházközségben a »Tanügyi Szemlé« nek az iskola részére a polgári év második felétől egy példányban való megrendeléséhez hozzájárulását adja, hogy így a tanítóság is hozzájuthasson a rendeletek, pályázatok és egyéb egyházi életünkre vonatkozó közleményeket tartalmazó laphoz, mely tanító által a tanítói könyvtár számára mindenkor megőrzendő.

c) Tanítóegyesület közgyűlésének — a tanítói fizetésrendezésre vonatkozó 10. számú határozatát közgyűlésünk annak a hangsúlyozásával veszi tudomásul, hogy úgy egyházmegyénk, mint egyházkerületünk tanítóink fizetésügyét szíven viseli, s annak a lehetőség szerint való rendezését nemcsak a tanítói kar, hanem anyaszentegyházunk fontos és elodázhatatlan kérdésének tekinti.

d) Tanítóegyesületi közgyűlés kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy keresse meg az egyházkerületet aziránt, hogy a legutóbbi díjlevél értékelést helyesbítse oly módon, hogy a tanítói fizetésül szolgáló természetbeni javadalmak a legutóbbi 10 évi átlag ár szerint értékeltesse. S a szántótöldeknél nem annak a tiszta jövedelme, hanem haszonbér értéke vétessék figyelembe.

Egyházmegyei közgyűlés a Tanítóegyesület kérését nem teljesítheti, mert az 1923. ik évi kanonika visitatio az egyházkerület által megállapított kulcs szerint értékelte a díjleveleket, azt az értékelést naponként változtatni nem lehet; teljes elégedettséget a mai változtatás már holnap nem adna.

e) Tanítóegyesület kéri, hogy az iskolalátogatás tanító jelenlétében történjék.

Közgyűlésünk, — miután az 1923. május hó 3-án tartott egyházmegyei közgyűlés 21. számú határozatával

nem egyszersmindenkorra törölte el a félévi iskolalátogatást: a lelkészi és tanítói dékánságot ezután is fenn kívánja tartani, tehát u. n. szakemberek is fogják látogatni az iskolákat; az évvégi, vagyis a kanonika visitatio alkalmával az iskolalátogatást azonban a régi usásban: vagyis az esperes és kísérő társa kezében hagyja meg.

f) Tanítóegyesület aziránt keresi meg Egyházmegyénk után az Egyházkerületet, hogy hasson oda, hogy a telekezeti tanítóság legalább az Egyházkerület által megállapított 12–20,000 Lei — s fizetéshez hozzájuthasson addig is, míg fizetés tekintetében egyenlők lehetnek az államiakkal.

Közgyűlésünk a Tanítóegyesület fenti kérése telett napirendre tér, mivel az Egyházkerület e tárgyban már határozott.

9. sz. Olvastatott a királydaróczi egyház kérelme visszaállított telekezeti iskolája megnyitásának engedélyezése tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlésünk a becsatolt iratokból megállapítja, hogy a királydaróczi egyház 1923. szeptember 23-án tartott presbiteri és 1923. október 7-én tartott közgyűlési határozatokkal telekezeti iskolájának visszaállítását kimondotta, a kántor-tanító díjlevelet megállapította, ennek alapján a kántor-tanítói állásra pályázatot hirdetett, s az állást be is töltötte. Azonban az iskola működését nem kezdhette meg, mert annak elhelyezését a szatmári tanfelügyelőség az állami iskola épületében nem engedélyezte. Nem volt elhelyezhető az egyház tulajdonában lévő, iskolai célra különben alkalmas óvoda helyiségben sem, mert ezt a tanfelügyelőség a becsatolt 891–1923. sz. irat szerint csak azzal a kikötéssel engedte ki a kényszer-bérletből, hogy azon épületben telekezeti iskola fel nem állítható. Ennek következtében az elválasztott kántor-tanító csak kántori teendőket végez, megválasztása — az iskola sorsának eldőlteig — csak egy évre szól.

Ezek alapján egyházmegyei gyűlésünk tudomásul veszi, hogy a királydaróczi egyház telekezeti iskolája visszaállítását kimondotta és hogy a kántor tanítói állást megszervezte, annak javadalmát biztosította, az állást Kósa Károly okleveles tanítóval helyettes minőségben, egy évre betöltötte.

Sajnálattal veszi tudomásul azonban közgyűlésünk azt, hogy a fenti okokból a telekezeti iskola az 1923–24-ik évre megnyitható nem volt, ezért kimondja az egyházmegye, hogy jelen határozatát a főtiszteletű és méltóságos Egyházkerülethez terjeszti, hathatós közbenjárását kéri kerületünknek a miniszternél aziránt, hogy a királydaróczi református egyház telekezeti iskolájának a megnyitása engedélyeztessék. Egyben kéressék a miniszter, hogy helyezze hatályon kívül alantas közegének, szatmári tanfelügyelő 891–1923. sz. leiratának azt a sérelmes klauzuláját, mely szerint a királydaróczi egyház tulajdo-

nát képező, akkor még moratóriumos bérletben lévő épületéről, illetve bérletéről csak úgy állott el, hogyha az egyház abban a házban soha telekezeti iskolát nem nyit.

Végül közgyűlésünk a királydaróczi egyházat utasítja, hogy amennyiben helyettesként alkalmazott kántortanítója a törvényes kellékeknek birtokában van: a telekezeti iskola sorsának kedvező elintézése után őt a pályázati hirdetés szerint állásában véglegesítse.

10. sz. Tárgyaltatott a Nagykárolyi Református Lelkésze-egyesület kérelme egyháztegyelmi ügyben.

Lelkészeegyesület f. évi április hó 8 án Nagykárolyban tartott közgyűlésén egy az egyházi életünkre rendkívül fontos kérdéssel: az egyháztegyelemmel foglalkozott, s annak bevezetését szükségesnek mondotta ki, mert csak így véli megromlott és beteggő lett hitéletünk megjavítását és meggyógyítását. Ezért kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy az egyháztegyelem kötelező voltát egyházmegyéinkre nézve mondja ki addig is, míg e tekintetben felsőbb egyházi fórumaink végérvényesen határozhatnak.

Egyházmegyei közgyűlés — Lelkészeegyesület kérését teljesítve — határozatilag kimondja, hogy az egyháztegyelmet minden egyházközségbe kötelezően bevezeti; e végből az egyházközségek presbitériumait elkötelezi, hogy az egyháztegyelmi szabályzatnak kézhezvételétől számítva 30 napon belül tegyenek jelentést Esperes urnak, hogy a közgyűlés eme határozatának eleget tettek. Ha valamely egyházközség vonakodnék az egyháztegyelmet bevezetni, vagy azt megtagadná, úgy már most felhatalmazza közgyűlés Esperes urat, hogy az ilyen renitens presbitériumokkal szemben az E. T. I. t. c. 47. §-a értelmében járjon el. Közgyűlés a kebelbeli lelkeseket elkötelezi, hogy magyarázzák meg és értessék meg a presbitériumokkal, s általuk az egyháztagokkal az egyháztegyelemnek fontos és nélkülözhetetlen voltát.

Az egyháztegyelemről szóló szabályzatot a 11-ik pont elhagyásával teljes egészében elfogadja és megerősíti. S midőn Papp József gencsi lelkesnek jegyzőkönyvi köszönetet mond az egyháztegyelemről szóló dolgozatáért: kimondja, hogy a dolgozat a szabályzattal együtt közgyűlésünk jegyzőkönyvében kinyomassék és külön lenyomatban sokszorosítottassék, hogy a kebelbeli egyházak presbiterei a szabályzattal elláthatók legyenek.

11. sz. Tárgyaltatott Tukacs László berei lelkes kérelme hasznos beruházás megállapítása tárgyában.

Tukacs László a berei határ homoki oldalán lévő lelkesi földnek két vékásnyi területét 600 Lei költségen akáczfával beültette; e költséget, mint hasznos beruházást kéri nyilvántartásba venni.

Egyházmegyei közgyűlés kérelmet teljesítve, a hasznos beruházást Tukacs László részére megállapítja, hi-

vatali utódját a beruházási költségnek: 600 Leinek viszatérítésére elkötelezi. Ha azonban Tukacs László a fának első levágatását Berében megéri: hasznos beruházási igénye megszűnik. Tukacs László felhivatik, hogy beruházási jogát a berei egyház presbitériumával is jegyzőkönyvileg ismertesse el.

12. sz. Tárgyaltatott a domahidai református egyház által megállapított új adózási kulcs.

A domahidai ref. egyház presbitériuma által 1924. évi február hó 10-én tartott ülésen egyhangú határozattal megállapított, s az egyházközségi közgyűlés által 1924. évi február 17-én tartott közgyűlésen is — ugyancsak egyhangú határozattal — elfogadott, s telebbezés-sel meg nem támadott új adózási kulcsot a nagykárolyi ref. egyházmegyei közgyűlés azon kiegészítéssel erősíti meg, hogy: »A magasabb adózási osztály szerinti adózás legkisebb összege sem lehet kevesebb, mint az alacsonyabb adózási osztály legnagyobb összege.«

Az adókulcs megerősítésénél a kiegészítést azért kellett elrendelni, mert a 9 osztályba sorozott adózóknál az adókulcs a nagyobb birtokosokat illetőleg csökkenő, s nincs meg a természetes átmenet az alacsonyabb osztályból a magasabbba az egyes osztályok határához közel eső birtokokat illetőleg. Így a megállapított és elfogadott adózási kulcs változatlan alkalmazása mellett a 17 hold földbirtokkal bíró birtokos több adót fizetne, mint a 21 holddal bíró, a 36 holddal bíró többet, mint a 41 holddal bíró, a 44 holddal bíró többet, mint a 51 holddal bíró, a 85 holddal bíró többet, mint a 101 holddal bíró, a 161 holddal bíró többet, mint a 201 holddal bíró, aminek lehetőségét általános közszempontból ki kellett küszöbölni.

13. sz. Tárgyaltatott a domahidai ref. egyház lelkészének és gondnokának előterjesztése:

1. egyházi földbirtok bérbeadására vonatkozólag 1919. július 9-én Bihari András bérlővel megkötött szerződés, s

2. iskolai és tanítói lakás céljaira házasbelsőség bérletére vonatkozólag 1923. évi augusztus 12-én dr. Domahidy Pál bérbeadóval megkötött haszonbérleti szerződés jóváhagyása tárgyában.

A nagykárolyi ref. egyházmegyei közgyűlés a szerződéseket — azok jóváhagyására vonatkozó érdemi határozat nélkül — avar adja ki a domahidai ref. egyház presbitériumának, hogy azok — felebbezés hiányában — felsőbb egyházi hatóság felülvizsgálata alá nem tartoznak. Azok azonban az E. T. I. t. c. 14. §. f) pont, s 26. §. rendelkezései értelmében a presbitérium elbírálását és jóváhagyását igénylik.

Nem mulaszthatja el azonban egyházmegyei közgyűlés a presbitérium figyelmét arra felhívni, hogy az 1919.

julius 9-én Bihari Andrással megkötött szerződés az egyházközség érdekeivel ellentétesnek látszik, — valamint Esperes urat annak megvizsgálására felkérni, hogy az egyház nevében megkötött szerződés hatálya miért nem tetetett függővé a presbitérium jóváhagyásától, s a megkötött szerződések miért nem terjesztettek jóváhagyás és ellogadás végett a presbitérium elé.

14. sz. Olvastatott a berei presbitérium kérelme a berei tanítóföldeket erőszakosan használó Katona Zsigmond ellen.

A berei református presbitérium jelentése szerint Katona Zsigmond elmozdított berei tanító erőszakosan használatba vette nemcsak a tanítói és kántori díjlevélben bennfoglalt földeket, de még azt is, melyet személyhez kötöten ajándékozott neki használatra az egyház fizetése javítására, néhány év előtt. Köztudomásu tény, hogy Katona Zsigmond tanítót Berében viselt tanítói állásától úgy a nagykárolyi ref. egyházmegye, mint a királyhágómelléki református egyházkerület bírósága jogérvényes ítélettel elmozdította. E szerint neki semmi néven nevezendő egyházi javadalomhoz joga nincs. Az egyházzal szemben követett eljárása törvény ellenes. A berei reform. egyháztanács azaz presbitérium érdekei megvédése céljából támogatást kér az egyházmegyei közgyűléstől.

Egyházmegyei közgyűlésünk, tekintettel Katona Zsigmond jogtalan, erőszakos s minden tekintetben kvalifikálatlan eljárására, utasítja a berei ref. presbitériumot, hogy jogainak megvédése céljából forduljon a járásbírósághoz s rendes per útján szerezzen érvényt igazainak. Közgyűlésünk pedig ismételten megsűrgeti kerületi elnökséget, hogy a kettős és végérvényes ítéletnek mihamarabb érvényt szerezzen.

15. sz. Agrár reform által adott földek tárgyában felirat a kerülethez.

Az agrár reform bizottság által az iskolák részére adott földek kiáltal leendő használatára nézve még máig sincs olyan törvény, utasítás vagy bármiféle jogszokás, mely tájékoztat nyújtana a tekintetben, hogy nevezett földeket a tanítók, vagy az iskolafen tartó egyházak használják é s ezen tájékoztatatlanság nagy nyugtalanságra, surlódásra ad okot egyházak és tanítók között.

Hogy e vitás kérdés nyugvópontra juthasson, megkeresi egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlést, hogy kerületi ügyész útján szerezzen teljes tudomást az agrár bizottság által az iskolák részére kiosztott földek használatára nézve s azt az egyházmegyék útján közölje az egyházak és tanítókkal.

16. sz. Olvastatott Esperes ur következő jelentése a szatmári tanítónő képző sorsáról.

»Folyó évi április 7-én résztvettem a szatmári tanítónőképző intézet fentartó testületi közgyűlésén, melynek egyik legfontosabb tárgya a képző fenntartása vagy beszüntetése feletti határozás volt. Eme nagy kultur hivatást végző, a közelmúltban még igen

nagy kiterjedésű vidékre támaszkodó intézetünk, a változott viszonyokkal olyan nehéz helyzetbe jutott, hogy további fenntartása csak a kultur adó nagymérvű segélyezésével lenne lehetséges. Tudjuk azonban, hogy a kulturadó ügye még mindig a vajadás állapotában van s a számított s ígért segélyekből egy fillért sem volt képes eddigelé folyósítani. A tanárok, a fenntartó testület, mindent elkövetnek társadalmi úton, jótekonycélú ünnepélyek tartásával, hogy a legszükségesebb kiadásokra fedezetet teremtsenek, ami részben sikerült is, de annyit, mely az intézet nyugodt működését biztosította volna, nem voltak képesek előteremteni. Közben küzdeni kellett a múlt évről származott 150,000 lei adósság nem is törlesztése, csak kamatainak fedezésével is. Hozzájárult még a pénzügyi zavarokhoz az a szomorú körülmény is, hogy az intézet első évére négy növendék iratkozott be. Ily körülmények között a felügyelő-bizottság indítatva érezte magát, hogy a fenntartó bizottságnak az intézet beszüntetését javasolja, mely szerint a jövő évben már nem is nyitnának meg.

Fenntartó testület, a rettenetes kényszer nyomása alatt vérző szívvel hozzájárult a felügyelő-bizottság javaslatához s az intézet beszüntetését elhatározta. Megállapodott arra nézve is, hogy a tenn levő intézeti adóságok miként találjanak fedezetet. Erre nézve a következő javaslatot fogadta el. A 150,000 lei összegből 50—50 ezeret vállal a szatmári és németi egyház, 50,000 pedig lélekszám arányban megosztva a nagybányai és nagykárolyi egyházmegyét terheli, mely összeg, ha az intézet ingó vagyona értékesítettik, alig pár ezer leire olvad le.

Midőn ezen jelentésemet előterjesztem, felkérem a Nagyt. és Mélt. egyházmegyei közgyűlést, mint a fenntartó testület egyik tagját, kit állásomnál fogva képviseltem, nyilatkozzék arra nézve, hogy a fenntartó tanács határozatához hozzájárul-e s kész-e résztvenni az intézet likvidálásában s milyen módon. Ebből folyólag jegyzőkönyvi határozatban kegyeskedjék értesíteni a fenntartó bizottság elnökségét állásfoglalásáról.

Egyházmegyei közgyűlés Esperes ur jelentését fájó szívvel veszi tudomásul, a fenntartótanács határozatához hozzájárul, az intézet likvidálásában részt vesz, az intézet terhéből reá eső részt vállalja.

17. sz. Tárgyaltatott a kulturadó befizetéséről való intézkedés.

Esperes ur jelenti, hogy több egyházközség, dacára az egyházmegyei és kerületi elnökség többszöri sürgető felhívásának, — a kulturadót mindezideig nem szolgáltatta be, elképzelhetetlen kárára annak a szent és magasztos ügynek, melyet a hivek és vezetőik megértő áldozatkészsége folytán, egyedül a kulturadó volna hivatva szolgálni.

Közgyűlés megbizsa és kéri Esperes urat, hogy a tavaszi kanonika visitatio alkalmával a kulturadót még be nem szolgáltató egyházak presbitériumait igyekezzék telvilágosítani és meggyőzni a kulturadó szent és ma-

gasztos céljáról és a vezetőséget kötelezze el annak azonnali befizetésére, vagy ha szükséges: az illető egyházakba lelkészi és világiakból álló bizottságot küldjön ki.

18. sz. Tárgyaltatott a gencsi református egyház lelkészének és gondnokának előterjesztése.

Elekes Miklós és neje Csomay Katalin református vallásu, gencsi lakosok 1000 lei alapítványt tettek, melynek kamata az új harang beszerzéséig a harang-alap növelésére fordítandó, azután a gencsi református iskolába járó két olyan tanuló jutalmazására, akik a vallástanban legjobb eredményt tanúsítanak. Az alapítvány kezelésével a gencsi ref. presbitérium bízott meg. Az alapítólevél négy példányban törvényszerűen van kiállítva a gencsi presbitérium által elfogadva.

Egyházmegyei közgyűlés az alapítólevelet megerősíti, az alapítványtevőkre Isten gazdag áldását kéri, elismerésének és köszönetének jegyzőkönyvi kivonat kapcsán az alapítókkal való közlését elrendeli.

19. sz. Olvastatott Nagy Károly érdengelegi lelkész jelentése feleslelkésség tárgyában.

Nagy Károly érdengelegi lelkész jelenti, hogy egyezséget kötött Sinka Gyula volt szatmárhegyi segédlelkésszel, aki fele fizetésért az összes lelkészi teendőket teljesíti. Nevezett állását már el is toglalta.

Egyházmegyei közgyűlés, mivel a törvény követelményei teljesen figyelmen kívül hagyattak, az egyezés jóváhagyásának megerősítését felfüggeszti, s Nagy Károly urat a törvényes formák betartására utasítja.

20. sz. Olvastatott a nagykárolyi református egyház kérése az egyházi adózásról és új adókulcs megállapításáról.

A nagykárolyi református egyházközség az egyháztanács 1923. évi július hó 8-án tartott ülése 3 számú és az egyházközség képviselőtestületének 1923. évi július hó 15-én tartott gyűlése 2. számú határozatával az E. T. III. t. c. 13. §-a szerinti — állami adó utáni — adózási rendszert megszünteti és a fenti jegyzőkönyvi határozatokkal megállapított »Szabályzat« alapján új adózási rendszert és adókulcsot vezet be és pedig az egyházközség adófizető tagjainak vagyoni helyzete és kereseti viszonyaihoz képest osztályokba sorozva megállapít 15 osztályt és osztályon kívül adóztatja meg az egyházközség legvagyonosabb tagjait.

Egyházmegyei közgyűlés a nagykárolyi református egyházközség közszükségleteinek fedezésére igénybe vehető egyházi adóról, s az adózás kulcsáról az E. T. III. t. c. rendelkezéseinek betartásával készült »Szabályzatot« jóváhagyja.

21. sz. Tárgyaltatott az 1924. évi egyházi adókivetés Nagy-károlyban.

A nagykárolyi ref. egyháztanács 1924. március hó 2-án tartott ülése jegyzőkönyvének 18. sz. határozatával az 1924. évi egy-

házi adót a „Szabályrendelet“ értelmében megállapítja és azt az adókulcs tizszeresében veti ki.

Közgyűlés az egyháztanács határozatát jóváhagyja.

22. sz. Olvastatott a nagykárolyi református egyháztanács 1924. március hó 2-án tartott ülésének 17. számú határozata, mely szerint a Nagykárolyi Önszegélyző Népbanknál lévő 20.000 leis folyószámláját beszünteti.

Közgyűlés a nagykárolyi egyháztanács tenti határozatát tudomásul veszi.

23. sz. Nagykárolyi református egyház II. és III. tanítói állás díjlevele.

Nagykárolyi református egyházközség II. és III-ik tanítói állás díjlevelét 4—4 példányban a vonatkozó presbiteri és egyházközségi képviselőtestületi jegyzőkönyvi kivonatokkal együtt egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti, kérve azoknak jóváhagyását és megerősítés végett az egyházkerületre való felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés a szabályszerűen kiállított díjleveleket jóváhagyja, azokra a jóváhagyási záradékot reávezetni, s további megerősítés céljából az egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

24. sz. Olvastatott a nagykárolyi református egyháztanács 1924. évi március hó 30-án tartott ülése 26. sz. jegyzőkönyvi határozata a Református Egyházi Énekkar alapszabályának megerősítése tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés a nagy kultur missziót teljesítő Református Egyházi Énekkar alapszabályait megerősíti és működésére Isten gazdag kegyelmét kéri.

25. sz. Olvastatott M. Szabó Miklós lelkészegyesületi elnök jelentése a vasárnapi iskola ügyében.

M. Szabó Miklós lelkészegyesületi elnök jelenti, hogy az egyházkerületi közgyűlés rendeletére és Esperes ur buzdító felhívására egyházmegyénk mindenik lelkésze megkezdte a vasárnapi iskolát, felismerve annak nagy horderejét a valláserkölcsei élet elmélyítésére. Jelenti továbbá, hogy Lelkészegyesület elhatározta, hogy legközelebbi gyűlésén határozott tervet állapít meg, hogy bizonyos egység hassa át legalább egyházmegyénkben e munkát, figyelembe véve természetesen egyes egyházaink életében az adott viszonyokat.

Egyházmegyei közgyűlés midőn a jelentést tudomásul veszi: M. Szabó Miklós lelkészegyesületi elnöknek a vasárnapi iskola ügyében buzgó fáradozásáért elismerését nyilvánítja.

26. sz. Olvastatott M. Szabó Miklós királydaróczi református lelkész kérése özvegy-árva lelkészi gyámintézet tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés határozatilag kimondja, hogy felir a főtiszteletű és méltóságos Egyházkerületi Közgyűléshez és kéri a kerületi lelkészi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézet azonnali megszervezését és életbeléptetését.

27. sz. Az egyházkerületi képviselők megbízatása lejárt — egyházmegyei közgyűlés 1924. évre egyházmegyénk részéről Domahidy Elemér nyug. főispánt és Papp József lelkészi jegyzőt küldi ki kerületi képviselőkül.

28. sz. Olvastatott a Nagykárolyi Református Tanító-egyesület kérése egy négy heti román tantolyam költségeinek iskolatentartó egyházak részéről való fedezése tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja az iskolatentartó egyházakat, hogy a kormány által megkívánt román nyelvű vizsgák minél sikeresebb letevése céljából rendezendő tantolyamon résztvevő tanítóik igazolt költségeit lehetőség szerint igyekezzenek fedezni.

29. sz. Közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére — elnökség és jegyzőkön kívül — Kacsó Károly, Sz. Gáspár Pál és Gönczy Sándor közgyűlési tagok kérettek fel.

30. sz. Tárgysorozat kimerítettén, — elnökség megköszönve a tagok érdeklődését, — a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Hitelesítettett Nagykárolyban 1924. május hó 12-én.

Papp József

lelkészi jegyző.

Kacsó Károly

t. bíró,

Havas Gyula

esperes.

Gönczy Sándor

ref. lelkész.

Birósági ügyek.

1—1924. K. B. szám.

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Nagykárolyban, 1924. évi április hó 24-ik napján Kovács Lajos érkörtvélyesi rendes lelkész és Turóczy Gyula volt érkörtvélyesi helyettes lelkész közt az 1922—23 évi őszi vetést illető vitás ügyben egyhangulag hozott következő

H a t á r o z a t o t:

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság — mielőtt a vitás ügyben érdemileg döntene — iratokhoz csatoltatni rendeli azon jogerős egyházi bírósági ítéletet, s annak iratait, amely Turóczy Gyula volt helyettes lelkész, Pataky Sándor ny. lelkész s az érkörtvélyesi ref. egyház vitás ügyében keletkezett. Elrendeli továbbá, hogy a tárgyalásra az érkörtvélyesi ref. egyház, Pataky Sándor ny. lelkész, Kovács Lajos rendes lelkész és Turóczy Gyula volt helyettes lelkész idéztessenek meg.

2—1924. K. B. szám.

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Nagykárolyban 1924. évi április hó 24-ik napján Géder József volt dobrai kántortanítónak a dobrai ref. egyházon illetménykövetelése ügyében egyhangulag hozott következő

I t é l e t e t:

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Géder József volt dobrai ref. kántor tanítót, a dobrai ref. egyház ellen, állítólagos ki nem fizetett illetmény iránti keresetével elutasítja.

Az eljárás során költség fel nem merülvén, e tekintetben intézkedés nem szükséges.

I n d o k o k:

A dobrai ref. egyház lelkésze által az iratokhoz csatolt elszámolás szerint Géder József panaszos maga, írásban elősmerte, hogy állásáról történt eltávozásakor az egyházzal elszámolt, s az egyház által minden illetményére teljes kielégítést nyert.

A díjlevél csonkítására alapított keresetet is a bíróság alaposnak nem találta, mert a díjlevél szerinti érték helyett a presbitérium által adott más értéket Géder József annak idején elfogadta, azt működési idejére rendesen fel is vette.

3—1924. K. B. szám.

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság özv. Medvey Edéné nagykárolyi lakosnak gencsi ref. egyházi adója elleni fellebbezése ügyében Nagykárolyban, 1924. április hó 24-en, egyhangulag hozott következő

I t é l e t e t:

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság özv. Medvey Edéné nagykárolyi lakost, — a gencsi ref. egyházközségben reá ottani földbirtoka alapján, az 1923. évre kiírt 22 lei egyházi adó elleni telebbezésével elutasítja.

I n d o k o k:

Fellebbező fellebbezésében maga sem állítja, hogy a reá kiírt egyházi adó egy negyedénél többet tenne ki azon egyházi adóösszegnek, mint amennyit a Gencsen lakó egyháztagokra hasonló földbirtok alapján a gencsi ref. egyház kivet. Így a kivetett adó összege elleni fellebbezés eleve kizártnak tekintetett.

Az egyházi adókivetés ténye elleni fellebbezés pedig az egyházi III t.-c. 10. §. b. pontja értelmében volt elutasítandó, mert a hivatkozott rendelkezés szerint az egyháztagnak abban az egyházközségben is adóznia kell, amelynek területén ingatlan vagyona van, habár ott nem lakik is, ez a vagyoni adó 25 százaléka annak az összegnek, amellyel ott lakása esetén megterhelhető lenne.

4—1924. K. B. szám.

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság, Nagykárolyban 1924. április hó 24-én Bánthó Bálint nagykárolyi lakosnak egyházi adó elleni telebbezése ügyében egyhangulag hozott következő

V é g z é s t:

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság Bánthó Bálint egyházi adó elleni fellebbezése tárgyában az eljárást beszünteti és az iratokat azzal adja vissza a nagykárolyi egyháztanácsnak, hogy határozatát indokolja meg, esetleg újabb határozatot hozzon.

5—1924. K. B. szám.

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság Nagykárolyban, 1924. évi április hó 24 ik napján Bagossy Ferencné és társai nagykárolyi lakosoknak egyházi adó elleni telebbezése elleni ügyében egyhangulag hozott következő

V é g z é s t:

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság Bagossy Ferencné és társai egyházi adó elleni telebbezése tárgyában a további eljárást beszünteti, mert a becsatolt iratokból megállapítható volt, hogy a nagykárolyi egyháztanács a hozzá beadott telebbezések tárgyában 1923.

január hó 13-án tartott ülésében újból határozott és határozatát annak idején közölte is a fellebbezőkkel, — a benyújtott fellebbezések, mint most már tárgytalanok elbírálás alá nem vétetnek.

6—1924. K. B. szám.

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság Nagykárolyban, 1924. évi április hó 24-ik napján Bakó István nagykárolyi ref. kántor-tanító panaszos ügyében egyhangulag hozott következő

I t é l e t e t :

A nagykárolyi református egyházmegye bíróságának időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság, Bakó István kántor-tanító fellebbezésének helyt ad és a nagykárolyi presbitérium 1924. évi március hó 2-án tartott ülése 18. számú sérelmezett határozatának azt a részét, mely szerint Bakó Istvánnak 1923. aug. 12. évi 4. számú határozatával saját személyéhez kötött akkori fizetésen felüli járandóságát a jövőben ki nem szolgáltatja, csak az esetben, ha az a kulturadó terhére adható ki részéről: megsemmisíti és az elől hivatolt határozatot teljes egészében érvényben tartja.

I n d o k o k :

Bár a bíróság megállapítja, hogy az 1923. évi augusztus 12-én tartott presbiteri ülés 4. számú határozata tetsőbb hatóság által jóváhagyva nem lett: azt azonban a gyakorlatbavétel által jogerősnek tekinti; de máskülömben ez tetsőbb hatósági jóváhagyást nem is igényel, mert az egyház a fizetésemelés ellenében ellenértéket kapott a tanítói javadalomhoz tartozott 12 kat. hold 809 négyszögöl földnek 3 évre visszaengedése által.

Igy kellett határozni azért is, mert a kulturadó 1923—24. évre van megállapítva és a tanítói javadalom minimumának megállapításánál érintetlenül hagyja a jelenleg is meglévő javadalmakat a díjlevelek újraértékelésének szempontjából. Innen tolyólag a hivatolt 4. számú határozatban körülírt javadalmi többlet a bíróság álláspontja szerint az egyház által beszolgáltatandó kulturadóból levonható teljes egészében.

Hatáskörét a bíróság az E. T. V. t.-c. 33. §. 5 pontja alapján állapítja meg.

Adakozások, építkezési költségek, alapok, tőkepénzek.

Sorszám	Egyház neve	Jótékonycélu adakozások				Egyházi építke- zésre fordított költség Új építkezés		Egyházi alapok és tőkepénzek	
		Egyház javára		Más célra		Leu	B	Leu	B
		Leu	B	Leu	B				
1	Bere	2340	06	64	64	656	75	6755	78
2	Börvely	2362	—	582	—	7000	—	13794	—
3	Csomaköz	2311	33	10	—	1958	26	2514	32
4	Dobra	5061	69	52	40	13565	—	19726	80
5	Domahida	1513	—	37	52	1849	—	16700	—
6	Érdengeleg	1466	43	—	—	15805	80	6679	07
7	Érendréd	9478	—	642	—	4030	—	25496	28
8	Érkörtlélyes	4698	01	311	66	12525	—	5155	60
9	Gencs	4317	36	268	28	4607	85	5878	27
10	Géres	25977	—	40	—	5164	—	15500	—
11	Iriny	4492	—	—	—	997	—	11392	29
12	Kaplony	23305	85	37	68	28075	70	11909	76
13	Kismajtény	6560	—	56	48	6800	—	6336	—
14	Krasznaszentmiklós	80	—	—	—	1000	—	6532	—
15	Királydarácz	10150	—	463	—	21000	—	27550	87
16	Nagykároly	26959	11	2592	28	4645	—	25974	—
17	Szaniszló	1835	—	—	—	1959	—	6000	—
Összesen :		133510	84	5157	92	131638	36	213895	04

Kimutatás az iskolákról.

Egyház neve	Tanító neve	Hány osztályu az iskola	Növendékek száma	Tanítás eredménye	Az iskola épülete, felszerelése milyen ?		
					Épületben	Tan-szerekben	Egészségi tekintetben
Bere	Nincs	I—VI	61		jó	kielégítő	megfelelő
Börvely	Bartha István	II—VI	90	kitünő	} jó	teljes	"
"	Kulesár Ilonka	II—VI	60	jeles		teljes	"
"	Erdey Gábor	I	60	elegendő		teljes	kifogást.
Csomaköz	Állami iskola van						
Dobra	Kádár István	I—VI	75	"	jó	kielégítő	megfelelő
"	Szabó Ilonka	II—III	75	jó	tűrhető	"	tűrhető
"	Nagy Margit	I	90	jeles	jó	megfelelő	megfelelő
Domahida	Török Bernát	I—VI	58	jeles	rossz	hiányos	rossz
Érdengeleg	Állami iskola van						
Érendréd	Szaleczky Miklós	III—VI	58	kitünő	tűrhető	kielégítő	} kifo-gásol-ható
"	Csutorosné sz.						
"	Űröghy Aranka	I—II	40	kitünő	tűrhető	"	
Érkötvölgyes	Molnár József	III—V	70	jeles	jó	hiányos	jó
"	Dezső Sándor	I—II	63	elegendő	jó	megfelelő	jó
Gencs	Dancs Sándor	III—VI	35	jeles	tűrhető	kielégítő	tűrhető
"	Rácz Ilonka	I—II	30	kitünő	jó	"	jó
Géres	Ács István	III—VI	49	jó	} jó	kielégítő	megfelelő
"	Cseh Olga	I—II	30	jeles		megfelelő	jó
Iriny	Hajnal József	III—VI	46	kitünő	jó	megfelelő	jó
"	Hajnalné szül.						
"	Szatmáry Erzsébet	I—II	41	kitünő	jó	"	jó
Kaplony	Tanító nincs		33		tűrhető	hiányos	tűrhető
Királydaróc	Állami iskola van						
Kr.-szentmiklós	"						
Kismajtény	Ottmayer Gyula	I—VI	65	kitünő	tűrhető	kielégítő	tűrhető
Nagykároly	Bakó István	III—IV	50		tűrhető	teljes	megfelelő
"	Vakares Ilona	I—II	60	kitünő	jó	"	kifogást
Szaniszló	Juhász Ferenc	I—VI	63	elegendő	tűrhető	hiányos	tűrhető

Népmozgalmi statisztika.

Sorszám	Egyház neve	Született	Meghalt	Házasságot kötött pár	Javunkra egyeztek	Kárunkra egyeztek	Konfirmáltak	Attért	Kitért	Lélekszám szaporodás	Fogyás	Összesen lélekszám
1	Bere	15	6	6	—	—	17	—	—	9	—	457
2	Börvely	60	48	18	1	1	52	—	—	12	—	1867
3	Csomaköz	4	5	2	—	—	4	—	—	—	1	200
4	Dobra	64	38	17	—	—	39	—	—	26	—	1634
5	Domahida	10	8	1	—	—	12	—	—	2	—	400
6	Erdengeleg	11	9	—	—	—	8	—	—	—	3	225
7	Érendréd	29	11	5	—	—	20	—	—	18	—	976
8	Érkörtlényes	66	35	19	—	—	29	—	—	31	—	1510
9	Genes	25	19	14	—	—	—	—	—	6	—	816
10	Géres	40	24	6	—	—	27	—	—	16	—	1033
11	Irinny	29	21	7	—	—	—	—	—	8	—	572
12	Kaplony	13	5	2	—	—	—	—	1	7	—	317
13	Királydaróc	13	3	5	—	—	2	—	—	10	—	653
14	Kismajtény	21	19	3	—	—	13	—	—	—	28	603
15	Krasznaszentmiklós	7	8	2	—	—	7	—	—	—	1	110
16	Nagykároly	77	65	39	—	—	58	4	1	15	—	3531
17	Szaniszló	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen:	509	330	143	1	1	300	4	2	176	33	15488

Az 1923-ik évi egyházgondnoki számadások s az

Sorszám	Egyház neve	Számadás 1923-ik évre							
		Bevétel		Kiadás		Marad- vány		Egyház fentartási alap	
		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
1	Bere	35663	06	26464	24	9198	82	371	—
2	Börvely	58674	76	58622	16	52	60	253	40
3	Csomaköz	64426	55	64278	51	148	04	107	—
4	Dobra	79120	23	77714	35	1405	88	432	12
5	Domahida	41762	10	39906	73	1855	37	12200	—
6	Erdengeleg	27579	91	12241	55	15338	36	—	—
7	Erendréd	119818	21	119279	61	538	60	1225	09
8	Érkörtlényes	121372	05	118825	92	2546	13	1303	87
9	Gecs	101210	04	98495	62	2714	42	9966	30
10	Géres	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Iriny	42130	30	38178	97	3951	33	768	46
12	Kaplony	49076	68	48592	57	484	11	1122	03
13	Királydáróc	61335	72	53369	22	7966	50	1846	40
14	Kismajtény	51969	85	49967	74	2002	11	1550	—
15	Krasznaszentmiklós	17683	70	19024	28	—	—	—	—
16	Nagykároly	197071	05	197071	05	—	—	1067	—
17	Szaniszló	62324	78	58112	—	4212	78	21700	—
		1131218	99	1080144	52	52415	05	53912	67

1924-ik évi egyházi költségelőirányzatok végeredménye.

Magtár				Költségelőirányzat az 1924-ik évre									
Termény		Pénz		Fedezet		Szükséglet		Maradvány		Tartozás		Tiszta vagyoni állapot	
Köböl Hl.	Véka Liter	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
Hl. 72 R.	85	—	—	34292	03	29164	19	5127	84	680	—	206440	56
K 19 ³ / ₄ B	—	7579	86	127746	—	127746	—	—	—	10550	—	3579296	74
		—	—	37218	04	37210	16	7	88	—	—	2991422	96
Hl 495 B.	20	3423	75	85625	88	85276	88	349	—	—	—	236180	09
K. 17 B.	2 ¹ / ₄	12411	94	34785	37	33735	—	1050	37	—	—	244876	37
Hl. 13 B.	97	—	—	29860	36	13674	95	16185	41	2000	—	75963	36
		—	—	58811	40	53302	—	5509	40	—	—	68363	03
		87	70	157403	40	147532	70	9870	70	—	—	540344	02
Hl. 76 B	53	10722	63	99302	42	81991	—	17311	42	—	—	268546	95
Hl. 42 B.	34	—	—	46661	33	46285	12	376	21	4500	—	368829	92
		—	—	55085	80	55085	80	—	—	2725	80	182471	94
K. 62 B.	1 ¹ / ₂	—	—	61057	50	44104	10	16953	40	12500	—	609853	90
K. 32 16	—	1168	—	39502	11	37199	48	2302	63	4000	—	362504	11
		—	—	42705	—	42705	—	—	—	—	—	499000	—
		—	—	186866	—	186866	—	—	—	10200	—	329321	28
Hl. 4 R.	—	2353	30	24343	—	24343	—	—	—	3000	—	62748	58
Hl. 863 B.	50	37747	18	1121265	64	1046221	38	75044	26	50155	80	9926163	81

**A nagykárolyi ref. egyházmegye papi özvegy árva
gyámintézeti pénztári naplója az 1923. évről.**

Sor- szám	Év, hó és nap	Bevétel és kiadás megnevezése	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
	1922.					
1	febr. 10.	Özv. Ujlaky Gáborné I-ső félévi gyám- díjába			75	—
2	máj. 17.	Özv. Vityi Bertalanné I-ső félévi gyám- díjába			75	—
3	jun. 7.	Özv. Kalmár Ferencné I-ső félévi gyám díjába			75	—
4	máj. 8.	Részvényelővételi jogért (1 drb részvény után)	200	—		
5	"	Népbanki betétbe helyeztetett			200	—
6	jul. 3.	Falussy Árpád népbank utján segélyt utalvánvozt az özvegyek részére	1000	—		
7	"	17 drb népbanki részvény osztaléka (à 60 L)	1020	—		
8	"	Népbanki betétbe helyeztetett			2020	—
9	dec. 1.	Özv. Vityi Bertalanné II-ik félévi gyám- díjába			75	—
10	dec. 10.	Özv. Kis Lajosné 1 évi gyámdíjába			150	—
11	dec. 11.	Özv. Ujlaky Gáborné II-ik félévi gyám- díjába			75	—
12	dec. 20.	Özv. Szabó Menyhértne félévi gyám- díjába			70	—
13	dec. 22.	Özv. Uray Józsefné 1 évi gyámdíjába			150	—
14	"	Özv. Buzás Lajosné 1 évi gyámdíjába			150	—
15	dec. 31.	Önsegélyző Népbankból kivétetett	895	—		
		Összesen:	3115	—	3115	—
		Összes bevétel:	3115	—		
		Összes kiadás:	3115	—		
		Maradvány:	—	—		

Kismajtény, 1923. dec. 31-én.

Rácz Elek
gyám. pénzt.

Megvizsgálta Gencsen, 1924. július 1-én.

Papp József
e. m. számvevőszéki elnök.

**A nagykarolyi ref. egyházmegye papi özvegy árva
gyámintézetének költségvetése az 1923. évre.**

Sor- szám	Tárgy megnevezése	Összeg Lei	b
I. Szükséglet.			
1	8 lelkész özvegy gyámdija (à 150 L)	1200	—
	Összesen :	1200	—
II. Fedezet.			
1	17 drb népbanki részvény osztaléka (à 70 L)	1190	—
2	3605 L népbanki betét kamataiból	10	—
	Összesen :	1200	—
Mérleg.			
	I. Szükséglet :	1200	—
	II. Fedezet :	1200	—

Rácz Elek
gyámpénztáros.

Megvizsgálta Gencsen, 1924. július 1 én

Papp József
e. m. számvevőszéki elnök.

**A nagykarolyi ref. egyházmegye papi özvegy árva
gyámintézetének vagyoni állása az 1922. évi dec.
31-én.**

Sor- szám	Vagyon megnevezése	Összeg	
		Lei	b
1	Kötelezvényen egyesek és egyházaknál	4906	27
2	Hátralékos kamatokban	1310	60
3	2242. sz. népbanki betéti könyvön	3605	—
4	17 drb népbanki részvény névértéke (à 400 L)	6800	—
5	Hadi kölcsön kötvényekben	9300	—
6	16774. sz. m. postatakarékszámlán	5952	05
	Összesen :	31873	92

Elszámolás

az országos nyug- és gyámintézet helyett fizetelt járulékokról az 1922-ik évben a nagykarolyi református egyházmegyében.

Sor- szám	Bevétel és kiadás megnevezése	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
1	1921. évi orsz. gyámdijakból pénztári ma- radvány	122	41		
2	1921. évi közalapi járulékokból	1706	68		
3	Perselypénzekből Gusztáv A. Okt. 31. és debreczeni főiskola	173	32		
4	Esperes urtól küldött kül. pénzekből	1951	65		
5	Özv. Ujlaky Gáborné 1-évi gyámdijába			420	
6	Özv. Vityi Bertalanné 1 évi gyámdijába			420	
7	Özv. Kalmár Ferencné gyámdijába félév			210	
8	Özv. Uray Józsefné 1 évi gyámdijába			420	
9	Özv. Buzás Lajosné 1 évi gyámdijába			420	
10	Özv. Szabó Menyhértne félévi gyámdijába			210	
	Összesen :	3953	46	2100	
	Összes bevétel:	3953	46		
	Összes kiadás :	2100	—		
	Maradvány :	1853	46		

Rácz Elek
gyámpénztáros.

**A nagykárolyi ref. egyházmegye papi
özvegy árva gyámintézet özvegyei és
árvái az 1923. évben.**

I. Romániában

1. özv. Kis Lajosné	lakhelye	Margitta	Biharmegye
2. özv. Vityi Bertalanné	"	Bere	Szatmármegye
3. özv. Uray Józsefné	"	Dabolcz	Ugocsamegye
4. özv. Kalmár Ferencné	"	Érszakácsi	Szilágymegye
5. özv. Ujlaky Gáborné	"	Nagykároly	Szatmármegye
6. özv. Korány Jánosné	"	Dobra	"
7. Szabó Menyhért 2 árvája	"	Nagykároly	"

II. Magyarországon.

1. özv. Buzás Lajosné
2. özv. Lengyel Pálné
3. özv. Szabó Károlyné
4. özv. Szenczy Ferencné
5. özv. Leővey Pálné
6. özv. Lányi Kálmánné
7. özv. Szabó Gusztávné
8. özv. Sárközy Ignácné
9. özv. Tukacs Albertné

**A nagykárolyi református egyházmegye
papi özvegy árva gyámintézet tagjai az
1923-ik évben.**

I. Romániában.

1. Havas Gyula Börvely
2. Nagy Károly Érdengeleg
3. Szabó Lajos Domahida
4. Csutorcs Albert Érendréd
5. Pataky Sándor ny. lelk. Érkörtvélyes
6. Veress Imre Iriny
7. Rác Elek Kismajtény
8. Takács Ferencz Szaniszló
9. Csighy István Szentmiklós

II. Magyarországon.

1. Asztalos Kálmán Fábiánháza
2. Szigethy Gyula Gebe
3. Veres Gusztáv Ilk
4. Kincses István Mátészalka
5. Berey József Nagyecsed
6. Tukacs Lajos Nyírmeggyes
7. Király István Ópályi

**A nagykarolyi református egyházmegye közigazgatási pénztárának
számadása az 1922. évről.**

Sor- szám	Bevétel és kiadás megnevezése	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
1	Közig. pénztár maradványa 1921 évről	666	03		
2	Egyh. ker. pénztártól leküldött államsegély 3 személyre	242	50		
3	Tavaszi egyh. ker. gyűlésre vasut, szálloda, napdíj			1044	—
4	Pataky Sándor lelkészhez ajánlott levél			1	40
5	Erkörtvélyesi egyházhoz ajánlott levél			1	—
6	Erkörtvélyesi lelkészi díjlevélért postadíj Nagyecsedre			6	—
7	Körlevelek sokszorosításáért Kádár Lajosnak			109	—
8	Egyházmegyei gyűléskor gyűlésterem be- rendezés és kitakarításáért			30	—
9	Gyűléstartási kérvényre bélyeg			4	50
10	Írópapír			28	—
11	Szatmári tanítónőképző intézet fentartó tanácsi ülésre nap és fuvardíj			170	—
12	Egyh. ker. közgyűlésre szept. 28 esperes, főjegyző nap, fuvar és szálloda költsége			600	—
13	Vegyztinta			12	—
14	Dr. Nagy Sándor egyh. m. gondnok ajándéka	1500	—		
15	Első egyh. megyei jegyzőkönyvek kinyoma- tásáért			1580	—
16	Róth és Tóth nyomdának nyomtatványokért			1500	—
17	Dr. Nagy Sándor gondnoktól Papp J. átadott	500	—		
18	Számvéveszéki elnök tiszteletdíja 200—100			300	—
19	Papp József egyh. m. főjegyző részére 1921-ről irodaszerek			100	—
20	Közig. költséget Takács F. visitátor átadott	1719	02		
21	Közig. k. m. Szabó M. visitátor átadott	368	18		
22	Közig. költséget Papp József visit. átadott	3201	85		
23	Dobrai egyh. részéről M. Szabó M. visitatió nális költséget átadott	411	—		
24	Egyh. ker. közgyűlésre 2 személy költsége szeptember 17			710	—
25	Esperesi pénztári napló jegyzék skontró			68	—
26	Róth nyomdának dec. 26.			700	—
27	Esperesi tiszteletdíj			400	—
28	Esperesi postakihordónak			100	—
29	Vegyztinta			15	—
30	Rácz Elek pénztárnoki tiszteletdíj 1922-ről			200	—
	Átvitel:	8608	58	7678	90

Sor- szám	Bevétel és kiadás megnevezése	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
	Átvitel :	8608	58	7678	90
31	4 tanács bíró 2 tanító képviselő napdíj 2 gyűlésen (à 32 L)			192	—
32	Papp József jegyzői tiszteletdíja			60	—
33	M. Szabó M. tanács bírónak bírói ülésére fuvar- díj előlegezve dec. 14			300	—
34	Sokszorosításért			27	50
35	Zsineg akta csomagokhoz			44	—
36	Nagyszalontai ut költsége 2 személyre			400	—
37	Dobrai egyház járuléka közíg.	118	10		
38	Krasznaszentmiklós közíg járuléka	45	35		
39	Pataky Sándor bírósági ügyéből rá rótt költ- séget	250	—		
40	Érköztvélyes Pataki ügyből kifolyó bírósági költséget	250	—		
	Összesen :	9272	03	8702	40
	Mérleg.				
	Bevétel :	9272	03		
	Kiadás :	8702	40		
	Mutatkozó maradvány :	569	63		
	Tartozások.				
1	Esperesnek kiadási többlete	99	77		
2	Róth nyomdának hátralék	838	50		
3	Szatmári tanítónőképzőnk 1922-ről	1040	68		
	Összesen :	1978	95		
	Fedezet a tartozásokra.				
1	Géresi egyház köz. jár 1922-ről	342	—		
2	M. Szabó Miklósnak kif. fuvardíj	300	—		
3	Pénztári maradvány	569	63		
	Összesen :	1211	63		
	Tartozások :	1978	95		
	Fedezet a tartozásokra :	1211	63		
	Fedezeti hiány :	767	32		

Rácz Elek

közíg. pénzt.

Megvizsgálta Gencsen, 1923. július 1-én.

Papp József

e. m. számvsz. elnök.

A nagykarolyi református egyházmegye közigazgatási pénztárának költségvetése az 1923. évre.

Sor- szám	Bevétel és kiadás megnevezése	Bevétel és kiadás	
		Lei	b
A) Bevétel.			
1	1922. évi pénztári maradvány	569	63
2	Hátralékos közig. járulék Gérestől	342	—
3	Előlegezett fuvardíj M. Szabó M.-nak	300	—
4	Lélekszám utáni járulék (à 50 b)	7790	—
5	Vegyesekből (és a képzőre felajánlott l. sz.) d jakból	1240	—
	Összesen :	10241	63
B) Kiadás.			
1	Esperes tiszteletdíja 1923-ra	400	—
2	Esperesi postakihordó	100	—
3	Esperesi irodai szerekre	500	—
4	Számvevőszék tiszteletdíja	400	—
5	4 tanácsbírónak két gyűlésre (à 16 L)	128	—
6	2 tanító képviselőnk 2. gy. (à 16 L)	64	—
7	Egyházmegyei főjegyző tiszteletdíja	200	—
8	Kanonika visitációra	800	—
9	Egyh. ker. gyűlésre 2 képviselőnek	1200	—
10	Egyh. nyomtatványokat	1200	—
11	Tartozásokra	1978	95
12	1922.—1923. évi jegyzőkönyvek kinyomtatása	2500	—
13	Vegyesekre	300	—
	Összesen :	9770	95
Összehasonlítás.			
	A) Bevétel :	10241	63
	B) Kiadás :	9770	95
	Maradvány :	470	68

Rácz Elek
közig. pénzt.

Megvizsgálta Gencsen, 1923. július 1-én.

Papp József
e. m. számviz. elnök.

**A nagykarolyi református egyházmegye papi özvegy árva
gyámintézet pénztári naplója az 1923. évről.**

Sor- szám	Év, hó és nap	Bevétel és kladás megnevezése	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
1	máj. 3.	Özv. Ujlaky Gáborné I ső félévi gyám- díjába			75	—
2	jun. 4.	Özv. Vityi Bertalanné I-ső félévi gyám- díjába			75	—
3	szept. 13	Özv. Kis Lajosné egy évi gyámdíjába			150	—
4	okt. 1.	Özv. Vityi Bertalanné II. félévi gyámdíjába			75	—
5	nov. 12.	Özv. Ujlaky Gáborné II. félévi gyámdíjába			75	—
6	dec. 27.	Özv. Uray Józsefné egy évi gyámdíjába			150	—
7	dec 31.	17 drb népbanki részvény 1922. évi osz- taléka (à 72 Lei)	1224	—		
8	"	Népbankba tétetett			524	—
9	"	Özv. Korány Jánosné félévi gyámdíjába			75	—
10	"	Pénztárnok tiszteletdíjába			100	—
		Összesen :	1224	—	1299	—
		Összehasonlítás.				
		Bevétel :	1224	—		
		Kiadás :	1299	—		
		Tulkiadás :	75	—		

Kismajtény, 1923. dec. 31.

Gencs, 1924. július 1.

Rácz Elek
gyámpénztárnok.

Papp József
e. m. számvsz. elnök.

**A nagykarolyi református egyházmegye papi özvegy árva
gyámintézet költségvetése az 1924. évre.**

Sor- szám	Tárgy megnevezése	Összeg Leí	b
I. Szükséglet.			
1	6 özvegy részére gyámdij (à 150 L)	900	—
2	2 árva (à 75 L) gy. d.	150	—
3	Pénztárnok tiszteletdíja	100	—
4	Mult évi tulfizetés	75	—
	Összesen:	1225	—
II. Fedezet.			
1	17 drb népbanki részvény 1923. évi osztaléka (à 80 L)		
	Összesen:	1360	—
	I. Fedezet:	1360	—
	II. Szükséglet:	1225	—
	Mutatkozó maradvány:	135	—

Kismajtény, 1924. május 1.

Ráczy Elek
gyampénziáros

Gencs, 1924. július 1.

Papp József
e. m. számvsz. elnök.

Elszámolás

az országos nyug- és gyámintézet helyett fizetett járulékokról az 1923 évben a nagykárolyi
ref. egyházmegyében

Sor- szám	Hó és nap	Bevétel és kiadás megnevezése	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
1	jan. 1.	1922 évi pénztári maradvány	1853	46		
2	máj. 3.	Özv. Ujlaky Gáborné félévi gyámdijába			210	—
3	jun. 4.	Özv. Vityi Bertalanné félévi gyámdijába			210	—
4	jun. 10.	1923. évi orsz. közalapról	1272	12		
5	"	Ny. lelk. és özvegyek részére 5 b. lelk. szám utáni járulékokból	764	80		
6	"	Orsz. lelk. ny. és gyámjárulékok lelkészekről	1144	85		
7	"	Orsz. lelk. ny. és gyámjárulékok egyházaktól	846	63		
8	szept. 10.	Püspöki hivatalhoz küldetett 1 sz. u. 5 b. járulék és postadíj			774	80
9	okt. 1.	Özv. Vityi Bertalanné félévi járuléka			210	—
10	nov. 12.	Özv. Ujlaky Gáborné 1 évi járuléka			420	—
11	dec. 27.	Özv. Uray Józsefné 1 évi gyámdija			420	—
12	dec. 31.	Özv. Korány Jánosné félévi gyámdija			210	—
Összesen:			5881	86	2454	80
Összehasonlítás.						
Bevétel:			5881	86		
Kiadás:			2454	80		
Maradvány:			3427	06		

Kismajtény, 1923. dec. 31.

Rác Elek gyámpénztáros.

Költségvetés az 1924. évre.

Szükséglet.		Lei	b
5 özvegy és 2 árva 1 évi gyámsegélye		2520	—
Összesen:		2520	—
Fedezet.			
1923. évi pénztári maradvány		3427	06
Összesen:		3427	06
Összehasonlítás.			
Fedezet:		3427	06
Szükséglet:		2520	—
Maradvány:		907	06

Gencs, 1924. július 1.

Rác Elek gyámpénztáros.
Papp József e. m. számvsz. elnök.

**A nagykárolyi református egyházmegye
papi özvegy árva gyámintézet vagyoni
állása 1923. december 31-én.**

Magyarországon levő tőke és értékpapirokban.

Sor- szám	V a g y o n m e g n e v e z é s e	Korona	fillér
1	Kötelezvényen egyesek s egyházaknál	9400	75
2	16774. sz. m. kir. postatakarék számlán	11904	—
3	1918 évben jegyzett hadikölcsön kötvény névértéke (m. kir. Postatakaréknál van letéve)	3500	—
	Összesen :	24804	75

Romániában levő tőke és értékpapirokban.

Sor- szám	V a g y o n m e g n e v e z é s e	Lei	B
1	2242. számú népbanki betéti könyvön tőke 1923. december 31 én	3680	—
2	17 drb népbanki részvény névértéke (à 400 Lei)	6800	—
3	Hadikölcsönkötvény (állammal)	7750	—
	Összesen :	18030	—

**A nagykárolyi református egyházmegye papi özvegy árva
gyámintézet kölcsöntőkéinek részletes kimutatása.**

Sorszám	Adósok nevei	Kötvény kelte	Kölcsön összeg		Kamatok esedékessé- gének ideje	Kamatláb	
			kor.	f.			
	<i>Magyarországon :</i>						
1	Olesvai ref. egyház	1881 máj. 1.	14	—	1918 jan. 30.	6%	táb- lázott
2	Tukacs Lajos	1886 jun. 28.	100	—	1918 jul. 10.	6%	
3	Szobonya József	1903 febr. 20	112	—	1918 okt. 24.	6%	
4	Özv. Veisz Ignácné (Jármii)	1906 nov. 19.	1000	—	1918 máj. 19.	6%	
5	Nagydobosi refor- mátus egyház	1907 nov. 25.	5864	75	1917 nov. 25	6%	
6	Jármii ref. egyház	1913 máj. 31.	210	—	1919 máj. 13	8%	
7	Nagy Imre (olesvai) lelkész	1913 jul. 10.	200	—	1919 jan. 10.	8%	
8	Nagy Sándor (oles- vai) tanító	1913 aug. 14	1500	—	1919 aug. 14.	8%	
9	Horovicz József (jármii)	1914 ápr. 25.	400	—	1918 okt. 25.	8%	
	Összesen :		9400	75			
	<i>Romániában :</i>						
1	Csighy István	1896 jan. 6.	100	—	1918 jun. 15.	6%	
	Összesen :		100	—			

Számadás

a nagykarolyi református egyházmegye közigazgatási költségeiről az 1923-ik évben.

Sorszám	Okmányysz	Tárgy megnevezés	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
1		Fedezetlen többlet 1922-ről áthozat			99	77
2	1	Előfizetés a Református Szemlére			60	—
3	2	okszorosításért Kádárnak			112	—
4		Egyh. ker. képviselő költsége			398	—
5	3	Sokszorosító és vonalzott papir			85	—
6	4	Róth számlája 1922. és 1923. januárról			703	50
7	5	Róth számlája 1923. április és májusról			1580	—
8	6	Éigner számlája 1923. június 11-ről			124	—
9		Egyh. m. közig. költség à 1 leu 1923. ról	7978	50		
10	7	M. Szabó Miklósnak bírósági ülésre fuvardíj			250	—
11	8	M. Szabó Miklósnak vizitációs napdíj			180	—
12		Gönczy Sándornak vizit. napdíj			120	—
13		Esperes vizit. napdíj			850	—
14		Esperes nap- és fuvardíja szatmári tanítónő- képző intézeti gyűlésre			170	—
15		Esperes fuvardíja nagykarolyi gymn. és nép- iskolai vizsgára			100	—
16		Tárczy Gézának vizitációs napdíj			210	—
17		Multévi számad si nyomtatványokból befolyt	547	50		
18		Esp. resi tiszteletdíj			400	—
19		Esperesi postakihordónak			200	—
20		Egyházkerületi képviselők közgyűlési költsége			686	—
21		Négy tanácsbírónak, két tanítóképviseelőnek egyh. m. közgyűlési megjelenési díja			192	—
22		Egyh. m. főjegyző tiszteletdíja			60	—
23		Irodaszerekre e. m. főjegyző részére			100	—
24	9	Egy gombolyag zsineg			44	—
25	10	50 drb boríték			20	—
26		Egyh. m. közig. pénztáros tiszteletdíja			200	—
27	11	Vegy tinta			15	—
28	12	Róth számlája			275	—
Összesen :			8526	—	7234	27
Összehasonlítás.						
Bevétel :			8526	—		
Kiadás :			7234	27		
Maradvány :			1291	73		

Rácz Elek
pénztáros.

Papp József
e. m. számvsz. elnök.

Gencs, 1924. július 15.

A nagykarolyi református egyházmegye közigazgatási pénztárának költségvetése az 1924. évre.

Sor- szám	Tárgy megnevezése	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
A) Bevétel.					
1	1922. évi pénztári maradvány	677	89		
2	1923. évi pénztári maradvány	1291	73		
3	Lélekszámutáni járulék (à 50 b)	7790	—		
4	Vegyesekből és a képzőre felajánlott díjakból	610	—		
	Összesen :	10369	62		
B) Kiadás.					
1	Esperesi tiszteletdíja 1924-re			400	—
2	Esperesi postakihordó			200	—
3	Esperesi irodai szerekre			500	—
4	Számvevőszék tiszteletdíja			400	—
5	4 tanácsbírónak két gyűlésre (à 16 L)			128	—
6	2 tanító képviselőnek 2 gyűlésre (à 16 L)			64	—
7	Egyházmegyei főjegyző tiszteletdíja			200	—
8	Kanonica visitatio			800	—
9	Egyházker. gyűlésre 2 képviselőnek			1200	—
10	Egyh. nyomtatványokért			1200	—
11	Jegyzőkönyvek kinyomatása			2500	—
12	Vegyesekre			1000	—
	Összesen :			8592	—
Összehasonlítás.					
	A. Bevétel :	10369	62		
	B. Kiadás :	8592	—		
	Maradvány :	1777	62		

Kismajtény, 1924. április 1.

Genes, 1924. július 15.

Rácz Elek
közig. pénztáros.

Papp József
c. m. számvsz. elnök.

**A Nagykárolyi Református Egyházmegye Lelkészegegyesületének
„Egyházfegyelem“ tárgyában az Egyházmegyei Közgyűlés elé
terjesztett javaslata.**

Nagytiszteletű Lelkészegegyesület!

Amilyen fényes és dicsőségteljes volt magyar ref. anyaszent egyházunk élete a múltban: éppen olyan sötét és tájdalmasan szomorú a jelenben. Hiszen, ha egyházi életünk kopár sivatagában találunk is néhol oázist, ahová szomorú jelenünkben örököknyek között nézünk, és ahonnan — talán bizakodó reménységgel tekint-hetünk a jövőbe: mégsem titkolhatjuk el a rideg valót, hogy anya szentegyházunknak az elmúlt századok télelmetes zivatarai között is szilárdnak bizonyult épülete ingadozik, napról napra erőtlenedik, mert fundamentuma: — az Isten igéjéből táplálkozó hit az egyház tagjai szívében — előljárókéban és alattvalokéban egyaránt meggyöngült, elszinteledett, ha ugyan meg nem halt. Ezzel együtt meggyöngült a hit édestestvére: az erkölcs is, amely pedig a költő örökké igaz állítása szerint, »ha megvész: Róma ledől és rabigába görnyed!« A hit és erkölcs megromlásával megromlott és beteggé lett az egyházi élet is. Es a betegség — tájdalom — nem részleges, hanem általános. Az anyaországban is, a kapcsolt részekben is mindenütt felismerték a bajt, s mindenütt megmozdultak a kezek, a szívek az óráról órára súlyosabbá váló betegség gyökeres orvoslása érdekében. Diagnózisra, kísérletezésre nincs szükség, mert a baj okát ismerjük. De idő sincsen, mert a betegség nagy, súlyos és nem új keletű, hanem régi, csak a mostani romlott, bünnel gazdag időben vált végzetessé. Nem egyéni tapasztalatomra, hanem a történelem tanuságára hivatkozva merem állítani, hogy a betegség akkor kezdődött, amikor egyházunk elhagyta azt az utat, amelyet az Isten lelkétől vezérelt halhatatlan reformátorok a hívő keresztyén élet ösvényéül kijelöltek.

Sohasem felejttem el a debreczeni theológiai fakultás dogmatika tanárának, atyai jóakarómnak, halóporában is áldott emlékezetű Eröss püspöknek eme mondását: »ha apáink vallásához hűségesen ragaszkodtunk volna, ha egyházunk törvényeit, institúcióit tiszteletben tartottuk volna, különösen, ha a nagy Kálvin által nemcsak elméletileg hirdetett, hanem az egyházi életben következetesen alkalmazott egyházfegyelmet el nem hanyagoltuk

volna: most egyházi életünk elszintelenedése, meggyöngülése miatt nem kellene panaszkodni, jövő fentmaradása és kívánatos virágzása felől nem kellene még a legerősebb hitűnek is bizony elég gyakran csüggedésre hajlani.

Azért ha egyházunkat azon a piedestálon akarjuk látni, amelyen csak néhány esztendővel ezelőtt is állott: tegyünk meg érte mindent! Meg kell ragadni minden alkalmat, tel kell használni minden módot és alkalmas eszközt az egyházi élet meggyógyítására, hogy egy megújult, üde, friss áldott, boldog és Istennek tetsző élet támadjon egyházunk kopár, sivár pusztaságán. Ezen szent cél érdekében munkálkodni az egyház minden öntudatos tagjának elengedhetetlen kötelessége ugyan, de elsősorban mégis azoknak, akiket Isten az ő egyházába örállókul rendelt. És hogy munkánknak sikere, fáradságunknak eredménye lesz: kezességül szolgálhat az a biztató tudat, hogy tagadhatatlanul nehéz munkánk és küzdelmeink közben nem kell járatlan utakon bizonytalanul tapogatóznunk, hanem csak a nagy Kálvint kell követnünk! Az ő élete, működése egy nyitott könyv, amelyből megtanulhatjuk mindazt, ami szükséges és hasznos arra nézve, hogy az egyházban mindenek ékesen és jó renddel legyenek.

Kálvin életének minden mozzanata azt bizonyítja, hogy az ő nemes célja az volt, hogy a látható egyház a láthatatlan egyháznak a szó igaz és nemes értelmében földreszakadt darabja legyen. Evégből nemcsak tanított, prédikált, hanem intett, tédett, dorgált: vagyis fegyelmet gyakorolt tiszta evangéliumi szellemben.

Tanítunk mi is, hirdetjük az ígét mind alkalmas, mind alkalmatlan időben, dolgozunk nemcsak mostanában, talán az újság ingere hatása alatt, hanem régóta, lelkiismeretesen az egyház-építő munkának mindazon ágazatában, ami csak a belmisszió neve alá foglalható és mégis, ha az eredményt keresni próbáljuk: nem találjuk sehol; a sikertelenség felett érzett fájó, bántó érzés rászakad lelkünkre, kinez, gyötör bennünket, lohasztja munkakedvünket. Eredményes munkát nem végzünk, siralmas helyzetbe jutott anyaszentegyházunk bajait nem orvosolhatjuk mindaddig, míg a kálvini egyházfegyelmet tel nem elevenítjük és míg egy öntudatosan fegyelmezett munkakörben nem dolgozhatunk.

A fegyelem jogosultsága és szükséges volta mellett bizonyitanak: az Isten ígéje, a reformátorok ide vonatkozó nyilatkozatai, tanításai, confessiók, zsinati végzések, egyházunk virágzó állapota a múltban, megromlott és hanyatlásnak indult helyzete a jelenben, továbbá törvénykönyvünknek a fegyelmezést illető sem hév, sem hideg, lanyha intézkedései. Fegyelem nélkül egyrészt nélkülözi egyházunk azt az erőt, amely egyedül képes arra, hogy a telénk kacsintgató ellenséget határainkról sikerrel üzzük vissza, másrészt nem védekezhetünk azok ellen sem, akik közöttünk élnek ugyan, de haszontalan életük és zabolátlan, bűnös dobzódásuk által a híveknek csak botránykövei. (Calvin: Istitutiones.)

Sokan irtóznak ugyan a fegyelemtől, holott ez a kálvinista

egyházi életnek nélkülözhetetlen alkateleme. Hiszen már Kálvin megmondotta: »Quemadmodum enim nulla urbs, nullusque pagus sine magistratu et politia stare potest: sic Ecclesia Dei sua quodam spirituali politia indiget«, és ismét: »In hunc finem tuerunt ab initio constituta in Ecclesiis iudicia, quae censuram de moribus agerent, animadverterent in vitia et exercendo clavium officio praeessent«.

„Miként semmi város, vagy talu előjárók és rendtartás nélkül fent nem állhat: így az Isten egyházának is szüksége van saját egyházi rendtartásra“. „E célra eleitől fogva állítottak az egyházakban törvényszékek, melyek az erkölcsi tegyelmet kezeljék, megfeddjék a bűnöket, s a kulcsok hatalmának gyakorlásával előljárjanak.“

A Confessio helvética (II. XVIII) szerint is, „mulhatatlanul szükség, hogy az egyházban tegyelem legyen, s voltak is az Isten népénél egyházi törvényszékek, melyekben bölcs és kegyes férfiak által gyakoroltaték e tegyelem; tehát az egyházi szolgáknak is tisztók, hogy e tegyelmet a hívek épülésére vezessék az idők és a közállapot viszonyai és szükségéhez képest.“

A tegyelem bevezetésében és alkalmazásában legyünk óvatosak és ne vakmerők. Itt igazán kívánatos az evangelium tanácsát követni. »legyetek okosok, mint a kígyók.“ (Máté 10, 16.) A tegyelemezésben ne a megtorlás és a bosszuállás, hanem a tanító, az intő, a javító, a nevelő szándék vezessen bennünket, s csak végső tokon érvényesüljön benne a bírói tendencia, de ez se legyen végleges, mert Kálvin szerint »az Isten jósaága még azokat is visszahívja az igaz utra, akik a legelvetemedettebbeknek látszottak és akiket teljesen elveszetteknek tartottunk“ — Ezt akarta Jézus is, mikor Máté (XVIII 15 17) evangélista szerint tanácsolja: »Ha a te atyádfia vétkezik ellened: menj el és dorgáld meg őt négy szem között — ha hallgat rád, megnyerted a te atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egyet, vagy kettőt, hogy két, vagy három tanu vallomásaival erősíttessék minden szót. Ha azokra nem hallgat: mondd meg a gyülekezetnek, ha a gyülekezetre sem hallgat: legyen előtted olyan, mint a pogány és a vámszedő.“

Mindnyájunknak számolnunk kell jóelőre azzal a letagadhatatlan ténnyel, hogy gyülekezeteink egy-kettő kivételével, — jelenleg a legnagyobb tegyelemezetlenségben dőzsölnek: ezért itt is, ott is feltámad majd ellenük a libertinusok hada, hogy egyházunk megmentésére irányuló nehéz munkálkodásunkat még nehezebbé tegye, akadályozza, sőt megsemmisítse. De ha nagy Kálvinunkra nézünk és ha őt tárádságtól, küzdelemtől, ha kell szenvedéstől mitsem félő lélekkel követjük azon az uton, amelynek magasztos célja: Soli Deo gloria! akkor eljön majd az idő, midőn a rend, a tegyelem legkonokabb ellenségei maguk fogják követelni az általuk száműzetésre kárhoztatott tegyelmet, mert belátják, hogy sok részben ettől függ egyházunk fentmaradása és virágzása.

Ha már most azt kérdezzük, hogy ki gyakorolja e tegyelmet: ismét a Kálvin tanítását és eljárását kell figyelembe venni. Ő az egyházi tegyelemnek egy ember általi gyakorlását rosszalja. »Feltette gonosz tett volt, — mondá, — hogy egy ember magához vévén a közhatalmat, mind a zsarnoki hatalomra utat nyitott, mind az egyház jogát magához ragadta, s a Krisztus lelke által szervezett rendet elnyomta« (Inst. IV. XI.)

1558-ban Lieserhez, a nurlingeni lelkészhez ezt írta: »hogy egyedül, másokat tanácsba nem híván kísértés meg valamit: arról nem merek felelni. Azt is gondold meg, hogy sohasem tartottam helyesnek, hogy a gyülekezetből kitiltás joga egyes lelkipásztoroknak engedtessek. Mert kellemetlen dolog ez és nem is helyes példa; könnyű lenne innen zsarnokságra hanyatlani, s az apostolok is más gyakorlatot hagytak.« (Calvin: Epist. 178.)

A tegyelmet nem gyakorolhatja tehát más, csak a presbitérium! De mivel másokat csak az tegyelmezhet, aki maga is tegyelem alatt áll: igyekezzék a lelkipásztor az E. T. I. t.-c. 143, 144, 145. §-ait, — a presbiter pedig E. T. I. t.-c. 121. §-ban előirt kötelességeket lelkiismeretes hűséggel betölteni, mert csak így kötelezheti felemelt fővel az egyház tagjait az E. T. I. t. c. 109. §-ban felsorolt kötelességek teljesítésére és csak így és ezután gyakorolhatja, alkalmazhatja lelkiismereti furdalás nélkül a kötelesség mulasztók ellen a tegyelmi büntetéseket.

Az E. T. I. t.-c. 104. § g) pontja szerint »az egyháztegyelem meghatározása a zsinat joga.« De hogy mikor ülhet össze a zsinat, azt csak az Isten tudja! Hiszen még kerületünk állami elismerése is függő kérdés. Szűkebb körben, egyházmegyénknek a maga területén feltétlenül be kell vezetni az egyháztegyelmet addig is, míg felsőbb egyházi fórumaink e tekintetben véglegesen intézkednének! Ne késlekedjünk, ne nézzük összedugott kézzel és közönyös szívvél azt a szennyes, vészes áradatot, mely anyaszent-egyházunkat óráról órára mind inkább és inkább rántja, sodorja a sorvadás, a pusztulás ijesztő mélysége felé.

Cselekedjünk, de minél hamarább! Ne feledjük Schiller mondatát: »egy elszalasztott pillanatot egy örökkévalóság sem adhat vissza!«

Egyháztegyelem »in capite et membris« elvtől vezéreltetve, megbízatásomhoz híven az egyházmegyei gyűlés elé terjesztendő, az egyháztegyelemre vonatkozó javaslatomat következőkben terjesztem elő:

SZABÁLYRENDELET

a nagykárolyi református egyházmegyében az egyházi tegyelemről.

A nagykárolyi református egyházmegye közgyűlése a kebelbeli egyházakban az egyháztegyelmet kötelezően bevezeti.

Evégből :

a) a lelkipásztoroktól az E. T. I. t.-c. 143, 144, 145. §-ban foglalt kötelességek lelkiismeretes teljesítését feltétlenül megköveteli ;
b) kötelességévé teszi a lelkipásztoroknak gyülekezeteikben a vasárnapi iskola meghonosítását ; az ifjúságnak a konfirmációra való előkészítését ; hű és öntudatos egyháztagok nevelése érdekében mindkét nembeli ifjúságnak »Ifjúsági egyesületekben« való szervezését, ezek segítségével és közreműködésével a hit és erkölcsi élet fokozása érdekében, különösen a téli hónapokban, ismeretterjesztő vallásos estélyek tartását ; — általában — a mi sajátos viszonyainkhoz alkalmazva — mindazon belmissziói munka megindítását, melytől magyar ref. anyaszentegyházunk megelevenedése, öntudatra ébredése és megújulása várható ;

c) elvárja, hogy a lelkészi testület minden egyes tagja az anyaszentegyház építésére irányuló közös, tervszerű munka megállapítása céljából az Esperes elnöklete alatt félévenként tartandó konferencián okvetlen megjelenjen, végzett munkájáról hűségesen beszámoljon A lelkészi collégium tanácsát, intelmét ellogadja, sőt feddését, dorgálását is aláztatosan telvegye. Ezenkívül minden egyes lelkész — lelkészi naplója alapján, — végzett munkájáról, negyedévenként adjon számot Esperes urhoz küldött jelentésében, aki a hanyag, pontatlan lelkészt első ízben megintí, (E. T. I.-c. 165. §. f) ismételt mulasztás esetén ellene fegyelmi eljárást indít.

d) Megköveteli a presbiterektől az E. T. I. t.-c. 121 § ban irt és esküvel fogadott kötelességek teljesítését. A kötelességét elmulasztó presbiterrel szemben az e. m. fegyelmi bíróság útján az E. T. V. t. c. 35. §. d. e. f. pontja szerinti büntetéssel jár el.

e) Minden egyházközségben haladéktalanul megalakítandó az E. T. V. t. c. 4—10 § ai alapján az egyházközségi bíróság.

Az egyházközségi bíróság vegye számba az egyházközség minden egyes tagját és

1. azokat, kik nem élnek józan, mértékletes, feddhetetlen, erkölcsileg tiszta magán és családi életet ; akik a vasárnapokat és ünnepeket megrontják, a nyilvános istentisztelet gyakorlását és az Urvacsorával való élést elhanyagolják : a presbiterium színe előtt megintí ;

2. a közbotránkozást okozókat nyilvánosan megdorgálja ;

3. a cégéres bűnösöket és

4. azokat, akik egyházilag meg nem esküdtek ;

5. gyermekeiket nem kereszteltették meg ;

6. gyermekeiket nem konfirmáltatták ;

7. kárunkra adtak reversálist ;

8. akik a közteherviselésben nem vesznek részt, — névszerint figyelmezteti, hogy amennyiben ezen mulasztásukat egy év alatt jóvá nem teszik : a gyülekezet rendes tagjai közül kizáratnak és a kizárás alatt az E. T. I. t. c. 108 §-ban felsorolt jogok elvesztésén kívül urvacsorájával nem élhetnek, egyházi adójuk nem fogadtatik el. Hibájuk jóvátétele után csak nyilvános eklézsia követéssel fogadtatnak vissza a gyülekezetbe.

9. Minden egyes ítélet, — tekintet nélkül arra, hogy megtelebbeszték e, vagy nem, — espereshez bejelentendő, valamint az Urvacsorától eltiltottak is az egyházmegyében való körözés végett. A gyülekezetből kizártak nevei az ítélet jogerőre emelkedése után a templomban kihirdetendők.

10. Akik azért nem esküdtek meg egyházilag, mert térjük a háboruban eltűnt: azok felett az ítélkezés egyelőre feliüggesztendő, ellenben felhivandók, hogy a holtta nyilvánítási eljárást haladéktalanul indíttassák meg, mert ha ezt elmulasztják: fegyelmi büntetés alá vonatnak.

* * *

Ime ezekben kívántam az egyházfegyelemre vonatkozó töredékes gondolataimat előterjeszteni. Vajha! Isten és anyaszentegyházam iránt érzett forró szeretettől diktált erőtelen szavaim minden szívben visszhangra találtak volna!

1924. április hó.

Papp József
gencsi ref. lelkipásztor.

==

TARTALOMJEGYZÉK.

	OLDAL
1. szám. Gyűlés megnyitása	4
2. „ Megalakulás	6
3. „ Gyűlésről távollévők igazolása	6
4. „ Szabolcska Mihály üdvözlése	6
5. „ Esperesi jelentés	7
6. „ Varga Ilma tanítónő eskütétele	13
7. „ Számvevőszéki jelentés	13
8. „ Tanítóegyesület felterjesztései	17
9. „ Királydarócz felekezeti iskolájának megnyitá- sát kéri	18
10. „ Lelkészegyesület kérelme egyháztegyelmi ügyben	19
11. „ Tukacs László hasznos beruházása	19
12. „ Domahidai új adózási kulcs	20
13. „ Domahidai ref. egyház lelkészének és gondno- kának előterjesztése	20
14. „ Berei presbitérium kérelme Katona Zs. ellen . .	21
15. „ Agrár reform által adott földek tárgyában felirat a kerülethez	21
16. „ Esperesi jelentés a szatmári tanítónőképző sorsáról	21
17. „ Kulturadó befizetéséről való intézkedés	22
18. „ Gencsi ref. egyház lelkészének és gondnokának előterjesztése Elekes Miklós és neje alapít- ványáról	23
19. „ Nagy Károly érdengelegi lelkész jelentése feles lelkészség tárgyában	23
20. „ Nagykárolyi új adózási kulcs	23
21. „ Nagykárolyi adókimutatás 1924-ik évre	23
22. „ Nagykárolyi egyház folyószámláját beszünteti .	24
23. „ Nagykárolyi tanítói díjlevelek	24
24. „ Nagykárolyi Ref. Egyházi Énekkar alapszabálya	24
25. „ Vasárnapi iskola ügy	24
26. „ M. Szabó Miklós kérése özvegy-árva lelkészi gyámintézet tárgyában	24
27. „ Kerületi képviselők	25
28. „ Tanítóegyesület kérése tantolyam költségeinek fedezése tárgyában	25
29. „ Jegyzőkönyvhitelesítők	25
30. „ Gyűlés berekesztése	25

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

	OLDAL
1. szám. Kovács Lajos érkörtvélyesi rendes lelkész és Turóczy Gyula volt érkörtvélyesi helyettes lelkész őszi vetést illető vitás ügye	26
2. „ Géder József volt dobrai tanító illetménykövetelése	26
3. „ Özv. Medvey Edéné adó elleni fellebbezése	27
4. „ Bánthó Bálint adó elleni fellebbezése	27
5. „ Nagykárolyi adó elleni fellebbezések	27
6. „ Bakó István fellebbezése	28

MELLÉKLETEK.

Adakozások, építkezési költségek, stb.	29
Kimutatás az iskolákról	30
Népmozgalmi statisztika	31
1923 ik évi gondnoki számadások és 1924-ik évi költség-előirányzatok végeredménye	32—33
Nagykárolyi ref. egyházmegye papi özvegy árva gyámin-tézet számadása 1922-ik évről, költségvetése 1923-ik évre, s különféle kimutatások	34—37
Nagykárolyi rel. egyházmegye közigazgatási pénztárának számadása 1922-ik évről, költségvetése 1923-ik évre	38—40
Nagykárolyi ref. egyházmegye papi özvegy árva gyámin-tézet számadása 1923-ik évről, költségvetése 1924 ik évre, s különféle kimutatások	41—45
Nagykárolyi ref. egyházmegye közigazgatási pénztárának számadása 1923-ik évről, költségvetése 1924 ik évre	46—47
Lelkészegyesület kérelme „Egyháztegyelem“ tárgyában	48

